

Naujėsis fondas – Plechaviėiu atmintėis ėšsauguojuėmou

Kas iduomaujė mūsa krašta istuorėjė – ŗėna ė Plechaviėiu gėmėnė. Pedagogė sėdėškė Grėcienė Genoveita so bėndramintėis ĩr isteigosi Generuola Puovėla Plechaviėiaus atmintėis ėšsauguojuėma labdaruos ė paramuos fonda, katram ė vaduovaun.

Balondė 12 d. Ŗemaitiu dailėis muziejou (ŖDM) vėka kraštuotėrėnė konferėncėjė, skėrta Plechaviėiems. Api fonda darbus G. Grėcienė sotėka papasakuotė ė mūsa laikraštė „Ŗemaiėiu saulutė“ skaitėtuojems.

KĀP KĒLA MĒSLĒ OŖDIETĒ TON FONDA?

PripaŖizam a nė, no Generuola pavardie Lietovuo vėn bova ŗėnuoma, tik na vėsimis bova patuogi ė seniau, ė – keists dalėks – dabartėnės laikās. Pradiejuom ketvėrtėji napriklauzuomas Lietovuos dėšimtmeti. Par ton laika oŖauga nauji karta, katra tėkrā nieka nier gėrdiejosi ni api Generuola, ni api kėtus Plechaviėius! Diel tuo 2023 metu vasarė 11 dėina ėr isteigiam fonda – gaivintė atminti ė sogrėzintė Generuolou pritinkama garbė. Tauta nagal oŖmėrstė sava dėdvėriu.

KOU ĒŠSKĒRTĒNĒ FONDA VEIKLA?

Po pėrmo rūpėnamuos sogrėzintė atminti tuoms vėituoms, katruos Plechaviėė gėvena, bova, veikė. Mūsa veikla ėšsėplietė, kumet prisėjungė tū vėitu ŗmuonis, katrėi rėkioun ė dėrb darbus.

Akmenės kraštė gėvena Generuola tievs ė plati anuo gėmėnie – ėe jau bova dvė kraštuotėrėnės konferėncėjės, ĩr planuojemis iomŗėnėma ŗėnklā.

ėioteliūs, Radvėlėškė rajuonė, Generuola ŗėima toriejė dvarieli ė poikė ŗkėnėnkava – lėipas mienesie būs na vėins rėngėnīs.

Konferėncėjės Plungie dalėvė ė svetė.

Skoudė Generuols toriejė naujuovėška malūna ė darbavuos kap gers verslėnėks – bėrzelie ont bovose kina teatra „Kapri“ sėinas atidėngsem ėšskėrtėnė atmėnėma lėnta (skulptuorios – Jankauskis Mindaugs). Dā rėk ŗėnuotė – Plechaviėios ton kina teatra pastatė oŖ sava pėningus ė paduovėnuojė Skouda miestou!

Telšiūs gėvena ŗėnuoms chirurgs, lėguonėnės direktuorios Puovėla bruolis Leonards, katruo pati bova garsi dailėnėnkė. Rodėni būs Plechaviėienės paveikslu paruoda, vo pri lėguonėnės būs atidėngta atmėnėma lėnta.

Bėndradarbiaujem so Generuola gėmėnaitės – anū ĩr tėkrā daug. Lietovuo gėven Medarda dokie Jaunėškienė Vita ėr anuos sūnos Puovėls so ŗėimo, Mėlaŗatiūs – Alinas Plechaviėiūtės-Veigel dokie Regina Veigel. Alinas sūnos gėven Vuokėtėjuo, vo Generuola ė kėtū bruoliu ė sesėrū gėmėnės – Amerėkuo. Ćikaguo,

Grėcienė Genoveita. ŖDM nuotr.

ŗvėnta Kazėmiera kapėnies, ĩr ė Plechaviėiu ŗėimuos kapā. Galem pasėdŗiaugtė – namaŗā oŖ Atlanta gėvenontiu gėmėnaitiu tabŗnek, vo ė tabraŗa lietovėškā! Generuola anūks John C. Veder (Juons...) – garsos muokslėnėks biochemėks Kanadu.

Vėsū Plechaviėiu ėšskėrtėnoms – darbs diel Tievėnės. Ŗiaurė darbŗtė, ŗėrgus ė mozėka mėlō, pamaldė, teisingė

ė napalėnkamis. Drōsė, smarkė ė dėktė, dailė sodiejėma. Vėn -teisėbės ė teisingoma posie. Tarpkarė Lietovuo – vėina garbingiausiu gėmėniū. Puovėls ėr anuo bruolė ė kariūmenie, ė tėp gėvenėmė tėkrā toriejė dėdėli autoorėteta. Generuols vėsumet bova priŗakie, kumet reikiejė stuotė oŖ Lietova, ė nikumet nanustuojė garbies.

KUOKĒI PLUNGIE VĪKSTONTĒS KONFERĒNCĒJĒS TĒKSLĀ?

Sosėtėkėmus planuojem vėsuos Plechaviėiu giventuos vėituos. So Plungės krašto sosėjės polkėnėks Plechaviėios Aleksandrs (1897-1942), nusėpelnės kuovuodams oŖ Nepriklauzuomėbė ė Lietovuos kariūmenės organizavėma. Mėnkā anon ŗėnuom – ė naiver tėnam. Mėlaŗatiu kaimė, ŗalėp Plungės, atstatėta Aleksandra ŗėimuos ŗki dabā priveiz polkėnėnkā anūkė Regina Veigel.

Lietovuo gėvenō Plechaviėė: R. Veigel, V. Jaunėškienė ėr anuos sūnos Puovėls.

G. Grėcienės asmenėnė nuotr.

A. Plechaviėiaus lėkėms bova tragėšks. Palaiduojė jau augosi sūno, jauna mėrė ŗmuona. OŖejė rusā – sojiemė. Mėrė bado Petropavluovska kaliejėmė. Galiejė ė pasėbiegtė – jug Puovėls so grafās Tiŗkeviėės pasėtraukė i Vuokėtėjė. No Aleksandrou atruodė, ka rusā jau nagal babūtė tuokėi barbarā kāp 1918-āsės. Ē pasėlėka...

Sėrata Alina gluobuojė diedė Puovėls – so anuo ŗėimo 1944-āsės pasėtraukė i Vuokėtėjė. Gėmėnaitė ėšsėkielė i Amerėka, vo Alina tēn ė pasėlėka. Bėngė don tistės studėjės, apsėgėnė doktorantūra, – bova veida chirurgė. Daug juodėniejė. OŖaugėna sūno Tuoma, dokie Regina ė Sibilė. Stuojos nepriklauzuomā Lietovā, Alina atstatė tievū dvarieli, iveisė ŗėrgėna, pastatė manieŗa, vieŗboti, pri-

pėrka veislėniu aviū. Ana tėkiejė – tuo rėks Lietovā ė Plungės kraštou. No ana nasoprata, i kuokė Lietova sogrėŗa ė kuokėi krėŗiaus kelė i geriesni gėvenėma dā mūsa vėsū lauk...

DABĀ FONDĒ – 39 ŖMUONIS. KĀP GAL PRISĒJUNGTĒ?

Tuokiū ŗmuoniū vėn daugie. Prisėjungtė gal paprastā. Rėk paraŗitė pasėŗadiejėma – saugotė, gerbtė ė garsintė Generuola atmėnėma, prikėbtė sava mėsliems ė darbās, rėmtė fonda pėningās. Stuojemāsīs muokesnis – 10 euru, metėnis – 20 euru.

Ŗnekėna Dalė ŗimkutė

Ŗemaitėškā sotaisė Vaitkos Kėstotis Plungė

2024
Ŗemaitiu raŗta metā
Lietovuos gėmėms

Ēlgā gėvava Lietovuos dėdiuojė konėgaikŗtistė. No oŖejė maskuolė...

Daukonts paruodė Lietovuos atstatėma galėmėbė ė bŗtėnėbė. Valonėios pamuokėna – kāp ėŗtvėrtė. Auŗrėnėnkā ė varpėnėnkā paŗadėna. Lietovuos Tarėba nutarė. No kaŗkas toriejė pajimtė ŗautovus i ronkas...

Plechaviėios Puovėls bova vėins ėŗ tū kertėniu valŗtėbės statėtuojū. Sokvėitė vėrus. Kuovuojė so bolŗėvikās, bėrmontėnėnkās ė kėtās banditās. Napasėdavė ni suovietams, ni nacems. Stuviejė tik oŖ Lietova. Tuokė kėitoma ŗemaitis, kad ė ŗėndėin mums sunkė ĩr ton soprastė ėr isėvaizdoutė...

ŽEMAITIŠKS raštas

Trumpūju balsiu rašība

– O TU KA VEI-KEI VI-SĄ VA-SA-RA, KAI AŠ DIR-BAU? – PA-KLAU-SĖ PRA-VĖ-RU-SI DU-RIS SKRUZ-DĒ-LĒ.
– AŠ GRO-JAU IR DAI-NA-VAU, – AT-SA-KĖ DRE-BĒ-DA-MAS ŽIO-GAS.
– TAI DA-BAR PA-ŠOKI! – PA-SA-KĖ SKRUZ-DĒ-LĒ IR UŽ-DA-RĒ DU-RIS.

Gabalielis eš kningas vākams „Skie-me-nuotos pa-sa-kos“ („Baltos lankos“, 2021 m.).

TRUMPĖIJĖ BŪTĖNĖIJĖ

Žemaitems žiaurė tink elgėijė balsė. No tink e trumpėijė. Rėk tik isėklausitė: *lek, lėp, ded, soks, laps.*

No bŭn e tėp – ni isėklausės bamaž nagėrdi. Ė ĉe jau tori klausitėis pruota balsa. Ė tori rašitė: „žėimuos meta“. Balsė „a“ rasintās e nagėrdi, vo parašitė – bŭtėniausė rėk! Jug to-

rem atskėrtė ton žuodi nu „metė“ (*liet. metė, sviedė*) a „metu“ (*liet. metu*). Tas pats bŭtom e so „soka“ (*liet. suko*), „darba“ (*liet. darbo*) a panašės.

TRUMPĖIJĖ ŽEMAITIŠKĖIJĖ

Truopnos žemaitis saka: „ba vėina gala“, „a batori?“. Ni apsėrėkės napasakis „be“... Ė trauk – par donti, žoda

– par gvalta, vo pats ešsėgondės – pajem e parbieg i sava kiorkė. Kėts daliks – aukštaitis: ons – vėn „per“...

Prielinksni „i“ e priešdieli „i-“ žemaitė tar trumpā e r ožrašitė torietom atėtinkamā. Jug ĉe garsos nier ni nuosėnis (*sen. in*), ni kuoks elgāsīs (*liet. i*). Ė ton taisiklė rėktom isėkaltė i kramė!..

Jungtoka „er“ žemaitė – ožvės kertėnė (šiaurvakarė) – jou tar so balsio „e“. Bamaž vėsumet e gėvuo kalbuo gėrdam, e žuodėnūs matuom „er“ prieš balsi, vo „e“ – prieš priebalsi. Tėp galem e rašitė. A tas griautom žemaitėškas rašības sistema? Nikoriou! Rašitėnės kalbuos pamats – vardažuodė (daiktavardė, būdvardė, skaitvardė) e veiksmazhuodė. Vo jau jungtokā, eštėktokā, dalelitės e kėtuokėi žuodelitė – lai bŭn rašuomis valog skombiejėma. A ĉe bŭtom kuoks ešradėms? Nimaž. Anglā, katrŭ namažā fuonetėkas

3.1. Trumpieji balsiai

Trumpieji balsiai žemaičių kalboje rašomi šešiomis raidėmis:

i, ė, e, a, o, u.

Žodžio kamieno trumpieji balsiai dažniausiai rašomi taip, kaip tariami, t. y. minėtomis šešiomis raidėmis, pvz.: *tik* 'tik', *tiktā* 'tiktai', *lits* 'litas', *litā* 'litai', *tris* 'tris', *vės* 'vis', *vėsė* 'visi', *dvė* 'dvi', *plėkė* 'pliki', *kėšk* 'kišk', *lėp* 'lipa', *mėškės* 'miškas', *medos* 'medus', *tekinis* 'ratas', *nešk* 'nešk', *ves* 'ves', *kas* 'kas', *atrask* 'atrask', *laks* 'laks', *taks* 'takas', *to* 'tu', *lopo* 'lupu', *skot* 'skuta', *rodė* 'rudi', *blosa* 'blusa', *tus* 'tuos', *šius* 'šiuos', *ruskis* 'rusas', *skubi* 'skubi'.

Gabalielis eš Pabriežas Jūzapa veikala „Žemaičių kalba ir rašyba“ (Šiaulė, 2017 m.).

panašomu rondam e žemaitiu kalbuo, jau seniausė raša: *a tree, an apple...*

TRUMPĖIJĖ POSĖLGĖNĖ

Kalbėninkā sava raštė gal gan tėkslė pažimietė balsė elgoma – naududamis diakritėnius ženklelius. Mes tuokiuos galėmībės natorem. Balėikt kuoki posėlgi balsi – ožvės papoulosi po kėrtio – linksniuotė ar asmėnoutė, klausitėis,

ar ons nier elgāsīs. Jė nė – nikuokė elgoma rašitė e narėk. Tuoki praktika ligo paruoditė kėrtė vėita („mōna gėra māma“, „bāda mėtu gāla“...) – ĉistā po kelma.

Ešskėrtėnės atvejės, va, e lietovė nuruoda kėrti e priegaidė diel aiškoma (karti, kārti, seniai). Ė žemaitė galiptom, diekem, atskėrtė žuodiu „pardoutė“ (doutė ož pėningus; *liet. parduoti*) e „pārdoutė“ (atėdoutė ož dika; *liet. perduoti*)

rašība – rėk tik sosėtartė. No ĉe – tiktās ešskėrtėnės atvejės. Vo bėndra rašības taisiklė bŭtom – posėlgė balsė nier elgė...

Basėmuokontims skaititė ir lėdamas kningelės so vėsās skėimėnavėmās e kėrĉėvėmās („Skie-me-nuotos pa-sa-kos“ e kėtas). Tuokėi dalikā tėktom e žemaitiu kalbuos basėmuokontims. No tekstā tautā tor bŭtė rašuomis tvarkingā, truopnė.

Sotaisė Vaitkos Kėstotis

ZVONKUVIENĖ Jenina

NUORO BERNUOTAVA PAMATĪTĖ. TĖN ONGLĖCKĖ DONGOS Ė ŽEMĖ...

Šės 2024 metās soein 25 metā, kāp Vėlniou mėrė Onglickis Stasis. Žemaitis, puoets, rašituos, rėktavuojės kėtus žemaičiu rašituojus, redaktuorios, verties. Muokėtuos! (Stasys Anglickis; 1905-1999) Kursienā anuo neožmėršt. Tėn ons daug metu muokėtuojava. Tėn ons elgiausius takus liūb eis, ka so Vėnto pasėšnekietė galiptom. Žėimuoms ont leda so lėdžinguoms devies. Karto so muokėnės. Bet anuo gimtuoji žemė, gimtėnė ir Bernuotavs. Žlėbėnŭ seniūnėjė. Plungės ra-

juons. Nuoriečiuo pamatitė Bernuotava. Puoeta garbė. Žemaitėška rašta metu garbė.

*

Gimtėnės Puoeta nemaĉiau. Maĉiau tik anuo paskotėnė gėvenamōjė vėita Vėlniou. Šėškinie. Kopėtelė Klai-piedas žemaičiu, katrus pati bovau sokopėtavusi, važiavuom i Vėlnio Onglėckė aplonkītė. Tas bova 1993 metu lapkrėstė patemė galė. Vėskon kāp šėndėina atmėno.

Bet jau toukart, ka i Vėlnio važiavuom, mės-lėjau, ka pėrm reikiejė mums rastė Puoeta gimtėnė. Bernuotava. Reikiejė nuskindė tėn kuokė karkla šaka. Akmėnieli kuoki zgriebni nu dėrvuona pajimtė. Kuokemė šaltėnelie a šolėnie botelka vondėnelė gimtėnės pasėmtė. Puoets bŭt sopratės tuo vėskuo brongībė. Bet ka nieks ni nežėnuojuom, kamė tas Bernuotavs.

Dabā atsėskleidžiau plati puopierini Žemaitėjės žemielapi, varė-

nieto akiniu kuojelė ož Plungės, aple Lėiplaukė, aple Kontaučius... Ėiškau. Nerondo... Nerondo... Je! Šėtā bėsos Bernuotavs! Tabier. Neprapoulė dā. Rėks bėnt šimeta kāp nuorintās anon degautė.

Jug Puoets Onglickis ne eš kor kėtor, vuo eš sava gimtėnės tėp dailė žemaitėškā rašė aple skani dŭma eš kamėna truobalės... Aple žalės pakrŭmės, aple gėvenėma rogelė grŭda... Aple vėsuokiu vabalŭn knėbždietė knėbždonti duburki...

Torietom tabėbŭtė Bernuotavė tŭn žaliŭn pakrŭmiu. Tor dā e kuoks nuorintās kamėns skanės dŭmās tėn rūktė. Tik kažėn, a bagalietom rastė duburki, vėsuokės gėvībės knėbždonti duburki. Kažėn! Bet dongos tėn jug tas pats! Žemė ta pati! Tėn Onglickis, jauns būdams, alsava. Aštonts vāks šeimuo. Bŭsėms Puoets.

Torietom tėn bŭtė bėnt ta vėita, kor Kėnstoutė „drėbsuojė“.

Apsėlonkėms Onglėckė Stasiaus nomūsė. Zvonkuvienė Jenina duovėnuo Puoetou žėbalėnė lėmpa – nu Klai-piedas žemaičiu. Dešėnie – S. Onglėckė žmuona Jenina. Vėlnios, Šėškėnė, 1993 metu lapkrėstis.

J. Zvonkuvienės asmenėnė nuotrauka.

S. Onglėckė redagouta antuoluogėjė (Kauns, 1938 m.).

Atskėra eilierašti anā Onglickis parašės ir. Kėnstoutė tuoki plati, ka mėškā tik kap dŭmā tuolėbie matitėis. Vuo ikelont kuojė i ton gėvatina, eš baimės šėrdės apsėvert ont šuona... Vedlog žmuoniŭn pasakuojėmus, rašė Puoets, tėn givenonti baisė graži gėvatelė – vėsŭn givaĉiu karalie-

nė. So krīzmo kaktuo, so auksa karŭno ont galvuos... Bet, nedouk Dėivė, netėĉiuoms anon ožkliūtė – isegs tėp, ka ož karta krisi gatavs.

Kėnstoutė pėlna vaivuoru tonkiausiu. Mielenės tėn skaitė mielėnas, ka ruods varvietė varv i saujė – kap ašaras dongaus. Broknelės rauduonou,

kap mergelku jaunŭn žondelė... Jug toriejė Puoets Onglickis ton Kėnstoutė pats skersā eš ešėlgou ešbraidītė, ka tėp poikė žemaitėškā vėskon aprašė. Vėsa omžio eš galvuos nepaleida gražoma tuo.

BŪS DAUGIAU

Klai-pieda, 2024 metu balondis

IX Pasaulio žemaičių dailės parodoje – ir žymiausi pasaulio menininkai

Žemaičių dailės muziejus Plungėje rengiasi vienai didžiausių istorijoje IX Pasaulio žemaičių dailės parodai. Jau yra parengtas menininkų sąrašas, į muziejų pradedami vežti darbai, tvarkomos erdvės. Parodos atidarymas vyks birželio 22-ąją. Organizatorių komanda teigia galinti drąsiai pradėti kvieisti lankytojus į Plungę, planuoti vasaros maršrutus. Šią savaitę paroda pristatyta Vilniaus žemaičių kultūros draugijai.

Iš Plungės, Klaipėdos ir Šiaulių į Vilniaus mokytojų namus atvykę parodos organizatoriai pristatė, jų teigimu, vieną svarbiausių šių metų Lietuvos dailės parodų. IX Pasaulio žemaičių dailės parodos organizatoriai: Žemaičių dailės muziejaus direktorius Alvidas Bakanauskas, direktoriaus pavaduotoja ir Pasaulio žemaičių dailės parodos koordinatorė dr. Jolanta Skurdauskienė, parodos kuratorės doc. Neringa Poškutė-Jukumienė ir Goda Giedraitytė, dailėtyrininkas dr. Viktoras Liutkus, kultūros istorikas dr. Dangiras Mačiulis, dailės istorikė dr. Skirmantė Smilingytė-Žeimienė, parodos architektas Antanas Gerlikas.

Parodos kuratorė doc. Neringa Poškutė-Jukumienė, pristatydama IX Pasaulio žemaičių dailės parodą, vardijo, kad šiemet ekspozicijų maršrutai nusidrieks bene per visą teritoriją – bus įveiktos net septynios Mykolo Oginskio dvaro erdvės. Pirmame rūmų aukšte bus eksponuojami kvietiniai autoriai, gyvenantys ne Lietuvoje: menininkai iš Prancūzijos, Kanados, Jungtinės Karalystės, JAV ir Vokietijos. Antrame rūmų aukšte – In memoriam Rimanto Dauginčio retrospektyvinė kūrybos ekspozicija, kurios kuratorius yra dailėtyrininkas dr. Viktoras Liutkus. Taip pat antrame rūmų aukšte bus pristatoma VDA Telių fakulteto absolventų ir dėstytojų kūrybos rinktinė paroda. Rūmai lankytojus pasitiks ir su šiemet konkurso būdu atrinktų 45 menininkų darbais. Žirgynas nustebins atnaujinta sale, kurioje išsikurs Žilvino Kempino kūrinys TUBE, iki šiol eksponuotas tik 2009 metais 53-ojoje Venecijos bienalėje. Istoriiniame Laikrodinės pastate bus galima išvysti konceptualios grafikos atstovo Evaldo Mikalausko kūrybą. Dar viena iš

naujų šioje parodoje – kūrėjams atveriamos parko erdvės, kur bus galima apžiūrėti žemaičių skulptorių darbus. Ne mažiau nustebins kol kas restauracijos laukianti rytinė oficina – čia išsikurs jaunieji menininkai, pasirinkę sukurti fotografijos, tapybos, šiuolaikinės grafikos, šviesos ir garso instaliacijas.

Žemaičių dailės muziejaus direktorius Alvidas Bakanauskas dėkojo parodos kuratoriams, kurie labai atsakingai ir kartu kūrybiškai ėmėsi darbo. Direktoriaus teigimu, šiemet paroda bus išskirtinė ir išpūdinga. Kas ketverius metus rengiama Pasaulinė žemaičių dailės paroda keičiasi ir tobulėja, kaip ir jau 30 metų gyvuojantis muziejus, kuriame kasmet atveriami nauji istorijos klodai, įveiklinami istoriniai pastatai. Pasak A. Bakanausko, į Plungę, tuo pačiu ir į birželio 22 dieną atsidarysiančią parodą, labai patogų atvykti traukiniu, nes M. Oginskio dvaras yra šalia Geležinkelio stoties.

Dar pirmosios Pasaulio žemaičių dailės parodos organizatorius, dailėtyrininkas dr. Viktoras Liutkus pasidalijo prisiminimais apie pradžią 1989 metais ir pabrėžė parodos reikšmę: „Renginys nėra lokalus, jis svarbus visai Lietuvai“. Pirmosios parodos organizatorių pagrindinis noras buvo suburti žemaičius dailininkus, kurie gyvena ne tik Lietuvoje, ypač tuos, kurie emigravo, bet jų šaknis Žemaitijoje. 1994 metais paroda pirmą kartą vyko Žemaičių dailės muziejuje, tuo metu dar nerestauruotuose M. Oginskio rūmuose. Dailėtyrininkas džiaugėsi, kad šiemet parodoje bus ypatingas dėmesys skirtas menininkui ir pirmųjų pasaulio žemaičių parodų organizatoriui Rimantui Dauginčiui, kuriam šiemet būtų sukakę 80 metų. Plungėje rengiama menininko retrospektyvinė kūrybos

Dr. Dangiras Mačiulis, Neringa Poškutė-Jukumienė, dr. Viktoras Liutkus, dr. Jolanta Skurdauskienė, Alvidas Bakanauskas, žurnalistė Monika Petruilienė.

Žemaičių dailės muziejus.

Renginio dalyviai.

ekspozicija, kurios kuratoriumi yra pats dr. V. Liutkus.

Pusę metų trukusiančią parodą lydės ir neįprastai gausi kultūros renginių programa. Vienas

solidžiausių renginių – mokslinė konferencija „Žemaitija paženklintos asmenybės: nuo kūrėjų iki legendinių herojų“. Konferencijos organizatorius, istorikas dr.

Dangiras Mačiulis pasakojo, kad kartu su dailės istorike dr. Skirmante Smilingyte-Žeimiene nutarė šį kartą tyrinėtojus pakviesti pažvelgti į Žemaitijos fenomeną per

asmenybes, jų kūrybą bei visuomeninę ir kultūrinę raidą. Konferencija sulaukė ypatingo mokslininkų susidomėjimo, organizatoriai gavo per 60 dalyvių paraiškų, išrinkti patys įdomiausi pranešimai. Renginys išaugo į dviejų dienų konferenciją. „Aš visiems sakau, kad šiais metais pati geriausia dailės paroda bus Plungėje,“ – sakė dr. Dangiras Mačiulis.

Pasaulio žemaičių dailės parodos koordinatorė dr. Jolanta Skurdauskienė teigia besiremianti žemaičių parodų istorija, kurios pradžia buvo dar tarpukariu. Ir žemaičių dailininkų sambūris yra vienas seniausių profesionalių dailininkų sambūrių, nešantis labai stiprų idėjinį užtaisą. „Nuo pirmųjų pasaulio žemaičių dailės parodų turėjome labai stiprius globėjus ir tai liudija šios parodos svarbą,“ – sakė dr. Jolanta Skurdauskienė. Parodos globėjais yra buvę Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius, vyskupas dr. Jonas Boruta, o šiemet maloniai parodą sutiko globoti Lietuvos Respublikos kultūros ministras Simonas Kairys. Pasaulio žemaičių dailės paroda yra vienas svarbiausių įvykių ne tik Žemaičių dailės muziejuje, – organizatorių ambicijos yra dirbti nauja kryptimi, plėstis ir tapti ryškiu viso regiono meno reiškiniu.

Parodos koordinatorė atskleidė, kad šiemet yra suplanuota per 150-mt parodą lydinčių renginių: „Per pusę metų pasiūlysimė įvairių kultūrinių veiklų, ne tik mokslinę konferenciją, – susitikimus su dailininkais, filmo „Mončys. Žemaitis iš Paryžiaus“ kūrėjais. Taip pat esame numatę žygį – ekskursiją į žymaus žemaičių dailininko Liudo Truikio tėviškę Gilaičių kaime“. Lankytojų lauks ekskursijų, edukacijų ciklai, albumų pristatymai.

Iki šiol Plungėje, Pasaulio žemaičių dailės parodose, dalyvavo apie pusę tūkstančio menininkų, buvo eksponuota per 2000 darbų, iš kurių beveik 1000 – padovanoti Žemaičių dailės muziejui. Parodas yra aplankę ketvirtis milijono lankytojų.

IX Pasaulio žemaičių dailės parodos atidarymas numatytas 2024 m. birželio 22 d. Daugiau informacijos apie parodą – www.zdm.lt ir Žemaičių dailės muziejaus Facebook paskyroje.

Žemaičių dailės muziejaus inf.

Ofilija JUOZAPAITIENĖ

Žinia apie alpinistę Vandą Rutkevič keliauja po Lietuvą!

Apie šį įvykį galima būtų parašyti, kad tai XXI a. II deš. „Plungės atradimas“. Nieko naujo neįvyko, tik tiek, kad plungiškiai, o ir visa Lietuva sužinojo apie tai, ką mūsų kaimynai lenkai, o ir visas pasaulis žinojo jau nuo 1978 m., kai pirmoji europietė alpinistė užkopė į Everestą. Ši europietė buvo žemaitė iš Plungės.

ALPINISTĖ VANDA RUTKEVIČ

Alpinistė Vanda Rutkevič – pirmoji europietė ir trečioji moteris pasaulyje įkopusi į Everestą viršūnę (1978), pirmoji moteris pasaulyje (1986) įkopusi į K2 (antra aukščiausia pasaulio viršūnę – Čogori). V. Rutkevič įkopė į 8 pačias aukščiausias pasaulio viršūkalnes. Ji pirmoji pradėjo organizuoti moterų alpinisčių ekspedicijas į kalnus. Apie ekspedicijas kūrė filmus ir rašė knygas. Iki šiol tokių pasiekimų neturi nei viena iš mūsų šalies kilusi alpinistė, o ir visame pasaulyje nedaug kas galėtų jai prilygti. V. Rutkevič žuvo 1992 m. Himalajų kalnuose kopdama į 9-ąją Kančendžungos kalno viršūnę esančią virš 8300 metrų. Tai trečias pasaulyje pagal aukštį kalnas, esantis Indijos ir Nepalo pasienyje. Vanda į jo viršūnę kopė viena, niekas nepamatė jos mirties, nerastas net alpinistės kūnas. Ji žuvo tarp gegužės 12-13 d. (nežinoma net tiksli diena).

Štai tokia garsi alpinistė kilusi iš Lietuvos, o mes to anksčiau nežinojome. Priežastis paprasta – apie ją nebuvo literatūros lietuvių kalba. Sovietmečio žinias klaida jeigu kur nors ir parašė apie lenkų alpinistų pasiekimus, tai tuomet žurnalistai nesidomėjo ar ši garsi alpinistė kilusi iš Lietuvos. Gal nelabai ir galėjo tą daryti. 1988

Alpinistė V. Rutkevič. Vilnius, 1988 m. gegužė.

Nuotr. iš A. Skėraitytės archyvo.

m. V. Rutkevič su kitu lenkų alpinistu Jerzju Kukučka buvo pakviesti į Vilnių skaityti pranešimą apie alpinizmą „Žinijos“ draugijoje. Regis, po šio įvykio apie ją turėjo būti paskleista informacija. Deja, keliuose respublikiniuose laikraščiuose („Lietuvos sporte“, „Komjaunimo tiesoje“, „Vakariniame naujienose“) buvo parašyta apie lenkų alpinistų paskaitą „Žinijos“ draugijoje ir tik pora sakinių užsimenant, jog V. Rutkevič yra gimusi Plungėje. Tokio menko paminėjimo tikrai neužteko, kad informacija pasklistų visoje Lietuvoje. Net ir Plungėje žmonės skaitydami, matyt, nelabai užfiksavo. O jei ir užfiksavo tai tu poros sakinių juk neužtenka, reikia žinoti daugiau. O daugiau nieko nebuvo...

Kad V. Rutkevič iš Plungės buvo garsiai pasakyta tik 2017 m. kai iš Lenkijos į Viešąją biblioteką atvyko rašytoja Anna Kamińska pristatyti alpinistės biografiją „Wanda: opowieść o

Vanda kalnuose.

Nuotr. iš E. Murauskienės šeimos archyvo.

V. Rutkevič biografija: lenkiškai ir lietuviškai.

Nuotr. Kęstučio Vaitkaus.

Alpinistė Vanda Blaškevičūtė-Rutkiewicz
Pasaulio alpinistų pasididžiavimas
Gimė 1943 02 04 Plungėje
Pirmoji Europos moteris įkopusi į
Everestą (1978 m) ir trečioji pasaulyje.
Žuvo 1992 05 - Kančendžanga

Gerb. U. Eičelė
V. Rutkevič 53-44
90130 Plungė

Vokas, skirtas alpinistei V. Rutkevič atminti.

Iš Vytauto Eiduko kolekcijos.

sile žyčia į šmieri. Historia Wandy Rutkiewicz”. Plungiškiai buvo maloniai nustebinti. Vyresni miesto gyventojai gerai žinojo, kur yra miesto centre kunigaikštienės Marijos Oginskienės dvaro tarnautojo Jono Petkūno namas. Tačiau, kad jo vaikaitė garsi pasaulyje alpinistė nežinojo net jis pats, nes mirė anksčiau negu Vanda pradėjo kopti į Himalajus. Plungiškiai labai apsidžiaugė šia žinia ir netrukus gatvė, kurioje gimė Vanda buvo pavadinta jos vardu. Biblioteka gavo lenkišką knygą. Tačiau

Plungės bibliotekos skaitytojai, nemokėdami lenkų kalbos, negali perskaityti. Žmonės pradėjo raginti bibliotekininkus ieškoti finansavimo ir išversti knygą į lietuvių kalbą.

KNYGOS VERTIMAS IR LEIDYBA

2020 m. Plungės viešoji biblioteka, pagaliau sutiko pradėti knygos vertimo ir leidimo darbus. Pasirašyta sutartis su lenkų leidykla Wydawnictwo Literackie. Biblioteka parašė kelis projektus gauti finansavimą lenkiškos knygos

vertimui ir leidybai. Didžiausią paramą skyrė Plungės rajono savivaldybė. Parėmė lenkų Instytut Książki (Krokuva), klinika „Inesa“. Parama gauta ir iš Lenkijos instituto Vilniuje, Lietuvos alpinizmo asociacijos, alpinistų klubo „Narsuoliai“, pavienių alpinistų bei kitų žmonių, daugiausia plungiškių, kurie suprato šios knygos vertę ir norėjo, kad ji pagaliau išeitų lietuviškai.

Knygos vertimas ir leidyba vyko 3 metus, tiek kiek truko finansavimo paieškos. Knygą išvertė vertėjas Vytautas Jarutis. Tai vienas geriausių vertėjų iš lenkų kalbos, kuris domisi alpinizmu, keliauja ir laipioja, todėl puikiai žino alpinizmo terminologiją.

2023 m. liepos 10 d. iš Telsių spaustuovės „Spaudos lankas“ į Viešąją biblioteką parsivežėme ką tik išspausdintą knygą „Vanda. Pasakojimas apie stiprybę: gyvenimą ir mirtį. Vandos Rutkevič istorija“. Lietuviškas leidimas truputį skiriasi nuo originalo, nes trūksta 10 nuotraukų. Leidžiant knygą reikėjo susisiekti su visais nuotraukų savininkais ir paprašyti nemokamai arba mokamai leisti jų nuotraukas spausdinti lietuviškoje knygoje. Su kai kuriais nepavyko susisiekti, todėl jų fotografijų ir nėra. Šios knygos vidinėse vir-

šelio pusėse originale buvo pačios V. Rutkevič fotografuotas Anapurnos kalnas. Lenkų leidykla savininkė Wydawnictwo Literackie nebeturėjo tos nuotraukos, todėl įdėjome lietuvių fotografo, keliautojo Vytauto Bukausko kalnų fotografijas. Pirmajame vidiniame viršelyje – Everestas, išgarsinęs V. Rutkevič. Galiniame paskutinis kalnas – Kančendžanga, kuriame alpinistė pasiliko amžiams. O viršelyje dizainerė Simona Stonkuvienė Vandos nuotrauką įkomponavo į to paties fotografo Anapurnos kalną.

KNYGOJE RAŠOMA

Skaitydami Vandos biografiją apie alpinistę, kilusią iš Plungės sužinosite labai daug apie alpinizmo sportą, alpinistų gyvenimą kalnuose, ekstremalias sąlygas, jų tarpusavio santykius, sėkmes ir nesėkmes. Skaityti bus tikrai įdomu. Plungiškiams turėtų rūpėti ir tai, kas čia rašoma apie Plungę tuo metu kai gimė būsimoji alpinistė bei jos gyvenimo kelias. Tačiau tiems, kurie neateis į biblioteką pasiimti šios knygos, norėčiau trumpai papasakoti kas čia rašoma ir kas kiekvienam galėtų būti įdomu.

BUS DAUGIAU.

Ženklas į V. Rutkevič gatvę Plungėje.

Nuotr. Rūtos Antanavičiūtės.

Finansų magija

Buhalteriai yra ne tik skaičiavimų ir ataskaitų ekspertai, bet ir strateginiai verslo partneriai. Jie užtikrina skaidrumą, sąžiningumą bei efektyvumą finansų valdymo srityje. Nors jie yra tikri finansų kronikos rašytojai, kurių pagalba susisuka įmonės biudžeto gijos, vis tik daugelis jų darbą laiko techniniu ir skaitmeniniu, o tai poetams atrodo mažiau įkvepianti tema rašyti.

Nepasidomėjus apskaitos viržais, nelabai pavyktų suprasti, kokią reikšmę turi vienas ar kitas skaičius, procentas ir apie buhalteriją veikiausiai pavyktų brūštelėti vos porą sakinių. O kam teko pasigilinti į buhalterinius dalykus, tam tikriausiai neužtektų ir viso A4 formato lapo.

Nežinau, kiek šiame eilėraštyje yra poezijos ir pasaulinio lygio šedevru jo nelaikau, bet ilgiau marinuoti stalčiuje jo negaliu. Eilėraštis skirtas visiems buhalteriams, kurie antrąjį gegužės penktadienį švenčia savo profesinę šventę – Lietuvos buhalterių ir auditorių dieną.

Nepasimeskite ataskaitų labirintuose, siekite balanso tiek profesiniame, tiek asmeniniame gyvenime!

PILKIEJI KARDINOLAI

*Kas nupirkta, parduota, nudėvėta,
Kiek sandėlių jau sukaupta ir į dėžes sudėta?
Buhalteris jums tiksliai pasakys,
Atidžiai sąskaitas į segtuvus jis suguldys*

*Iki menkiausio popierėlio,
Su parašais ir antspaudais uždėtais.*

*Iš pajamų ir išlaidų lyg juvelyras skaičių
Nukaldina ataskaitas, išaudžia sąskaitas,
Akylai stebi įmonės finansinę sveikatą,
Buhalteris lyg chirurgas, kasdien atlieka
operacijas.*

*Ar įmonė pelninga, kam ir kiek skolinga?
Koks įstatinis kapitalas, grynasis pelnas
ar metinis balansas?*

*Apie gerąsias ir blogąsias paskolas,
Uždirbtas pajamas ir per metus patirtas
sąnaudas...*

*Geriausiai žino pilkieji kardinolai –
Vienur finansininkais, kitur buhalteriais
vadinami.*

*Finansų srityje neįdomu nebūna,
Nebūna nuobodu, nes monotonijos nėra.
Kasdien paslysti, pasiklysti lengva
Beribiam informacijos sraute.*

*Žinių stoka, nepatirtis... atsakomybės
nesumazina,*

*Sunkia našta tik užgula buhalterio pečius.
Adrenalinas, stresas, lyg ištikimas draugas...
Kiekvieną dieną jis šalia.*

*Gerais finansininkais gali tapti tie,
Kurie supranta skaičių kalbą.
Įstatymai, standartai... profesinė literatūra –*

*Geriausi skaitiniai jiems –
Lyg pasaka prieš miegą.*

*Balansas, pelnas, apskaita –
Kompanija šauni,
Kas tai supranta.
O dienos bėga nejučia,
Tik žvelgiant į ekraną balta.*

Nijolė Jankuvienė

Jausti šviesą savo delnuose

Laukiamiausia ir įspūdingiausia projekto „Jausti šviesą savo delnuose“ diena pamažu artėja – Gegužės 10 d. kviečiame Jus į įspūdingą vakarą Plungės viešojoje bibliotekoje (ir šalia jos)!!!

Vakaras bus tikrai stebuklingas:

20.30 val. Kartu su Plungės ir Rietavo meno mokyklomis pristatysime specialiai šiam projektui kurta meninę instaliaciją, taip pakviesdami Jus ir į vieną atnaujintą bibliotekos lankytojų erdvę. Išgirsite ir puikius meno mokyklų moksleivių muzikinius pasirodymus.

22.00 val. Plungės bei jos svečių laukia video projekcijų pasirodymas – muzikos garsai ir įspūdingos projekcijos apgaubs ir magiškai nuspalvins bibliotekos-laikrodinės pastatą. Ant pastato sienų atgis M. K. Čiurlionio paveikslai, kurie bus papildyti specialiai šiam projektui sukurtomis animacijomis bei tematiką atitinkančiais įspūdingais vaizdais.

Lietuvai žinomas alternatyvios muzikos kūrėjas, būgnininkas ir prodiuseris Adas Gecevičius su vidžėjumi Vytautu Žarnausku specialiai šiam renginiui sukūrė skirtingas meno šakas vienijantį kūrinį, kuriame šiuolaikinės technologijos, šviesos, vaizdai ir grafika jungsis su muzika. Taip du menininkai, įkvėpti M. K. Čiurlionio kūrybos, papasakos žiūrovams naują, unikalią istoriją.

Po pasirodymo šventės dalyviai taip pat bus pakviesti ištraukti – patys piešti lazeriu ir taip interaktyviai papildyti vizualizacijas, matomas ant pastato.

BŪS NEPAKARTOJAMA, PAŽADAME!

PROJEKTO PARTNERIAI: Rietavo Mykolo Kleopo Oginskio meno mokykla ir Plungės Mykolo Oginskio meno mokykla.

PROJEKTĄ FINANSUOJA: Lietuvos kultūros taryba, Plungės rajono savivaldybė.

PROJEKTO ORGANIZATORIUS: Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka.

#jausticiurlioni

Audronė Petreikė

Plungės rajono savivaldybės viešosios bibliotekos kultūrinės veiklos vadybininkė (viešiniui)

Misijos ir misionieriai

Iš 2023 m. popiežiaus Pranciškaus Žinios Pasaulinės misijų dienos proga:

„Pasak apaštalo Pauliaus, Kristaus meilė mus patraukia ir ragina (plg. 2 Kor 5, 14). Čia kalbama apie dvejoją meilę: Kristaus meilė mus traukia, įkvepia ir žadina mūsų meilę jam. Būtent dėl šios meilės pirmyn keliaujanti Bažnyčia yra visada jauna, o visi jos nariai vykdo misiją – skelbia Kristaus Evangeliją išitikinę, jog „jis yra miręs už visus, kad gyvieji nebe sau gyventų, bet tam, kuris už juos numirė ir buvo prikeltas“.

Keli faktai apie Kazachstano katalikus:

- Kazachstanas – buvusi Sovietų Sąjungos šalis. Joje gyvena apie 19 mln. 130 tautybių gyventojų. Veikia trys katalikų Bažnyčios vyskupijos: Astanos arkivyskupija, Karagandos bei Almatos vyskupija bei Atyraū apaštališkoji administracija. 1998 m. pasirašyta tarpvalstybinė sutartis su Šventuoju Sostu. 2001 m. čia lankėsi šv. Jonas Paulius II. 2022 m. rugsėjį Kazachstane apsilankė popiežius Pranciškus. Katalikai sudaro mažiau negu 1 proc. šalies gyventojų.

- Katalikų nacionalinė šventovė – Dievo Motinai dedikuota šventovė Oziornojės (nuo žodžio „ežeras“, rus. „ozero“) vietovėje. Oziornojės Dievo Motina tapo garsi savo pagalba jos meldusiems lenkų tremtiniams, kai 1941 m. kovą, po speiguotos žiemos, netikėtai nutirpus ledui ežere, čia pasirodė daug žuvų, išgelbėjusių jiems gyvybę. 1990 m. įkurta Oziornojės Dievo Motinos Taikos Karalienės parapija, o pastatytoje jos titulo bažnyčioje dabar meldžiamasi už pasaulio taiką, organizuojami piligriminiai žygiai.

- Pirmasis palaimintasis yra kunigas Vladislovas Bukovinskis. Katalikai Kazachstane valdant sovietinei valdžiai buvo nepripažįstami.

- Šalyje buvo

gausu Stalino režimo lagerių. Juose kalėjo ir šalyje tremtinių dalia patyrė milijonai nekaltų įvairių tautybių žmonių: vokiečių, lenkų, ukrainiečių, latvių, lietuvių ir kt. Iš Baltijos šalių į čia buvo ištremta apie 100 tūkst. gyventojų, beveik pusė – lietuvių. Tremtinių palikuonys vis dar nepamiršo savo krikščioniškų šaknų.

Kazachstane tarnaujantis misionierius kunigas Kastytis Šulčius kviečia į susitikimus parapijų bendruomenėse, kur aukos šv. Mišias, sakys homilijas, dalyvis misijų šioje šalyje patirtimis.

GEGUŽĖS- BIRŽELIO SUSITIKIMŲ PROGRAMA

(bus papildoma ir atnaujinama; visų susitikimų metu bus

galimybė prisidėti savo auka prie Misijų Kazachstane; reikalingi savanoriai susitikimuose vizito metu Lietuvoje)

GEGUŽĖS 5 D., SEKMADIENIS

VI VELYKŲ SEKMADIENIS
VILNIAUS DOMINIKONŲ ŠV. APAŠTALŲ PILYPO IR JOKŪBO BAŽNYČIA, VASARIO 16-OSIOS G., 11:

09:00 - Šv. Mišios ir homilija
11:00 - Šv. Mišios ir homilija

PABRADĖS ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS ŠEIMŲ KARALIENĖS BAŽNYČIA, ĮKALNĖS G. 7:

10:00 - Šv. Mišios ir homilija (PL)
12:00 - Šv. Mišios ir homilija (LT)

GEGUŽĖS 12 D., SEKMADIENIS

ŠEŠTINIŲ - KRIS-

TAUS ŽENGIMO Į DANGŲ ATLAIDAI
UTENOS KRISTAUS ŽENGIMO Į DANGŲ PARAPIJA, VYTAUTO A. 1:

09:00 - Šv. Mišios ir homilija (suma)
11:00 - Šv. Mišios ir homilija (jaunimui)
18:00 - Homilija

GEGUŽĖS 17 D., PENKTADIENIS

MOKYKLOS ŠEIMŲ ŠVENTĖ

ŠIAULIŲ „SANDOROS“ PROGIMNAZIJA, K. KORSAKO G. 8:

Krikščioniško repo grupės JUODA BALTA koncertas

GEGUŽĖS 19 D., SEKMADIENIS

SEKMINĖS - ŠVENTOSIOS DVASIOS ATSIUNTIMAS

NEMENČINĖS ŠV. ARKANGELO MYKOLO PARAPIJA, BAŽNYČIOS G. 11:

09:00 - Homilija (PL)
10:30 - Homilija (PL)
12:00 - Šv. Mišios ir homilija (LT)

GEGUŽĖS 26 D., SEKMADIENIS

ŠVENČIAUSIOSIOS TREJYBĖS ATLAIDAI SUDERVĖS ŠVČ. TREJYBĖS PARAPIJA, KERNAVĖS G. 1:

11:30 - Homilija (PL)
13:00 - Šv. Mišios ir homilija (LT)

BIRŽELIO 2 D., SEKMADIENIS

DEVINTINĖS - ŠVČ. KRISTAUS KŪNO IR KRAUJO IŠKILMĖ

TĖVO DIENA
VILNIAUS IŠGANYTOJO (JOANITŲ) BAŽNYČIA, ANTAKALNIO G. 27:

10:00 - Šv. Mišios ir homilija
12:00 - Šv. Mišios ir homilija (vaikams)
18:30 - Homilija (PL)

BIRŽELIO 9 D., SEKMADIENIS

ŠVČ. JĖZAUS ŠIRDIES ATLAIDAI
KAUNO ŠVČ. JĖZAUS ŠIRDIES (ŠANČIŲ) PARAPIJA, A. JUOZAPAVIČIAUS PR. 60:

10:00 - Šv. Mišios ir homilija

kastytis.sulcius@yahoo.com

+7 777 845 2971 (WhatSapp, Viber)

+370 684 79427 (WhatSapp, Telegram)

PAREMTI MISIJAS KAZACHSTANE:

Romos Katalikų Almatos Švč. Trejybės vyskupija

Romos Katalikų Žarkento Marijos – Kankinių Karalienės parapija

Gavėjo bankas: „Swedbank“, AB

SWIFT code: HABALT22

Gavėjo sąskaitos numeris (EUR): LT797300010004819922

Gavėjas: KASTYTIS ŠULČIUS

Aukos paskirtis: Auka Žarkento parapijai

Paruošta pagal Kauno arkivyskupijos bei kunigo misionieriaus Kastyčio Šulčiaus, Žarkento Marijos - Kankinių Karalienės parapijos, Saryozeko Marijos - Karalienės parapijos klebono, Lietuvių sielovados Almatos Švč. Trejybės vyskupijoje kapeliono, informaciją.

Gegužės 17 d. 16.30 val. Plungės viešoji biblioteka kviečia jus į antrąjį projekto „Literatūriniai susitikimai Plungės viešajoje bibliotekoje: tegu kalba vertėjas“ renginį. Šis renginys skirtas šių dienų latvių literatūrai. Į renginį atvyksta Andris Kalnozols (g. 1983) – latvių aktorius, dramaturgas ir rašytojas, kylanti Latvijos literatūros žvaigždė. Jo pirmasis romanas „Mane vadina Kalendorium“, Latvijoje pasirodęs 2020 metais, tapo kultine knyga, sulaukė didelio pasisekimo: knygos tiražas buvo kartojamas, o vėliau kūrinys buvo ekranizuotas ir inscenizuotas. Latvių literatūros kritikai šią knygą lygina su amerikiečių rašytojo Winstono Groomo (1943-2020) romanu „Forestas Gampas“. Tai iš tiesų unikalus naujausios latvių literatūros tekstas. Knyga „Mane vadina Kalendorium“ jau išversta į armėnų ir lietuvių (2022 m.), verčiama į kitas kalbas.

Renginį ves ir autorių šnekė literatūros kritikas, romano į lietuvių kalbą vertėjas, Šv. Jeronimo premijos laureatas Laimantas Jonušys.

Mielieji plungiškiai, artimesni ir tolimesni mūsų kaimynai, nepraleiskite unikalių progų – išskirtinio susitikimo su išskirtinomis asmenybėmis!

Visus kviečiame, visų laukiame!

PROJEKTĄ REMIA LIETUVOS KULTŪROS TARYBA IR PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖ

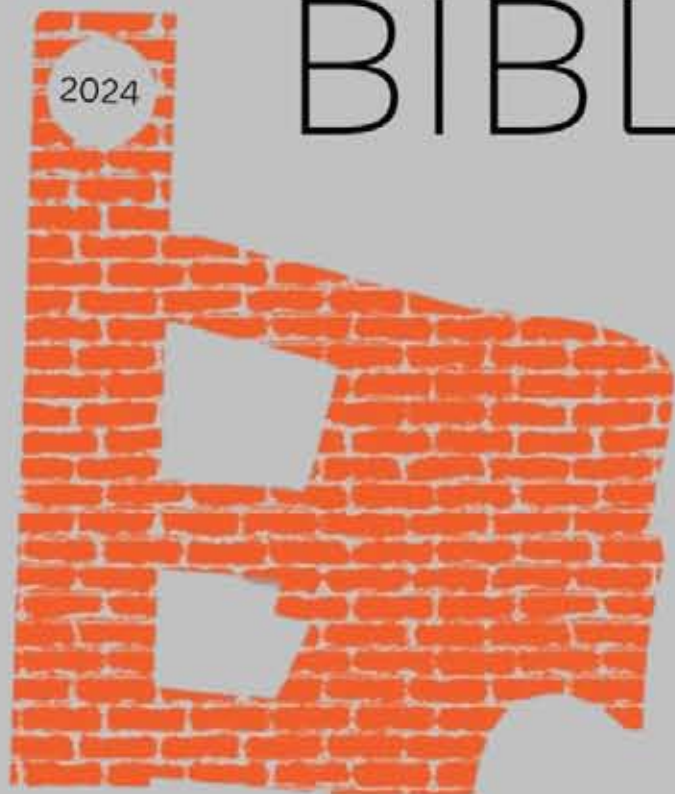
Projekto vadovė Genovaitė Matevičiūtė

Plungės viešosios bibliotekos Vartotojų aptarnavimo skyriaus vadovė

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

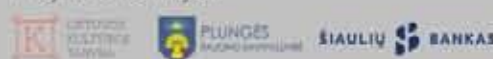

BIBLIOTEKA —

SPALVOTAS KULTŪROS ir MENO ŽURNALAS (LĒTAM SKAITYMUJ)

Projekto rėmėjai:

Projekto organizatoriai:

BIBLIOTEKA — SPALVOTAS KULTŪROS IR MENO ŽURNALAS (LĒTAM SKAITYMUJ) BIBLIOTEKA — SPALVOTAS KULTŪROS IR MENO ŽURNALAS (LĒTAM SKAITYMUJ) BIBLIOTEKA — SPALVOTAS KULTŪROS IR MENO ŽURNALAS (LĒTAM SKAITYMUJ) BIBLIOTEKA — SPALVOTAS KULTŪROS IR MENO ŽURNALAS (LĒTAM SKAITYMUJ) BIBLIOTEKA — SPALVOTAS KULTŪROS IR MENO ŽURNALAS (LĒTAM SKAITYMUJ)

LITERATŪRA

Diskusijos su knygynių ir leidyklos įkūrėjais

- 04.15 12.00 val. „Mint Vintu“ — Jonas Valonis (Plungės „Saulės“ gmn.)
- 04.22 12.00 val. „Juodas šuo“ — Tomas Lubiūnas (Plungės technologijų ir verslo m-klė)
- 05.03 12.00 val. „Rara“ — Benas Anydas Grižas (Plungės Šermėšėlių m-klė)

Nesankcionuoti prasta poezija (Plungės viešoji biblioteka, Parko g. 7)

- 06.27 17.00 val. Algis Sprindžiūnas ir Erika Sibuk

Knygų pristatymai (Plungės viešoji biblioteka, Parko g. 7)

- 04.10 16.30 val. Prancūzų literatūros vakaras — prof. Vytautas Būkulis, vertėja Vilhelmina Vitkauskienė
- 05.15 11.30 val. „Sibiro Haiku“ autorė Jurga Vilė (Plungės vaikų ir jaunimo biblioteka, Laisvės al. 19)
- 05.17 16.30 val. Lotvių literatūros vakaras — „Mane vadina Kalendorum“ autorius Andris Kalnozolis, vertėjas Laimantas Jonušys
- 09.23 16.30 val. Italų literatūros vakaras — vertėja Lina Gaučyte ir Toma Dūdelytė
- rugsėjis vakaras: Olgos Tokarzai knygos „Literatūrologė dr. Irena Čerkauskė, vertėjos Vyturys Janutis“
- 10.10 „Kino operatorius Audrius Kernažys: Akimirksniu spalvams suderinti“ autorė Giedrė Beinaniūtė + filmo „Balkonas“ peržiūra — kino kritike Rasa Paukštytė, prodiuserė Jurga Oluškenienė

DAILĖ

Parodos (Plungės viešoji biblioteka, Parko g. 7)

- 03.04 - 04.04 Jurgita Pakerytė-Zlablavo (akvėlas)
- 04.06 - 05.02 Tėtė-o tėtė. Plungės parko augalai kūno studentų akimis
- 05.04 - 05.31 Regina Daugonienė (akvėlas)
- 06.01 - 06.18 Tomas Terikas „Fish Fetish“
- 06.15 M. K. Čiurlionis fotografijos ir „Fotografija 24“
- 06.22 - 08.31 9-oji Pasaulio žemaičių oaiies paroda
- 07.25 17.00 val. knygų šurmulys (iluminacijos) + iliustruotų knygų paroda iš LMA Wublevskij bibliotekos fondo
- 09.06 - 10.05 10-oji tarptautinė knygų meno trienalė Vilnius 2024

MUZIKA

Kanklių skambesys (Plungės viešoji biblioteka, Parko g. 7)

- 04.24 17.00 val. Muzikantės Agatos Zdanovičiūtės ir poeto Vladio Brazilūno duetas
- 05.10 22.00 val. Audiovizualinis pasirodymas M. K. Čiurlioniui (Plungės viešoji biblioteka, Parko g. 7) Adas Genevičius, Vytautas Žamauskas
- 06.15 18.00 val. DADA skaitymai/koncertas (Plungės viešoji biblioteka, Parko g. 7) Aktoriė Kristina Šveičionytė ir Artūras Ustinovas
- 06.15 15.00 val. Muzikinis/poetinis/performatyvus projektas M. K. Čiurlioniui (Plungės viešoji biblioteka, Parko g. 7) „Vaikai ore“ — poema IREX
- 07.12 18.00 val. Performansai (Plungės viešoji biblioteka, Parko g. 7) Eksperimentinės muzikos pasirodymas — Simonas Nekrošius

Dainuojamoji poezija (Plungės viešoji biblioteka, Parko g. 7)

- 07.12 18.00 val. Dalius Naujokaitis ir Denisa Kolomyckis kartu su Plungės viešosios bibliotekos orkestru
- 08.09 17.00 val. Dainuojamoji poezija (Plungės viešoji biblioteka, Parko g. 7) Domantas Rozauskas ir Jonas Krivickas

GAMTOS IR KULTŪROS PAVELDAS

Paukščių stebėjimas Plungės parke (Plungės viešoji biblioteka, Parko g. 7)

- 05.23 17.00 val. Ornitologas Marius Karlanas
- 04.27 15.00 val. Renginys iš ciklo „Plungės istorijos“ — Birutės gatvė Istorikas Čintaras Ramonas

DIRBTUVĖS

„Susikurk mitinę būtybę“ (Plungės vaikų ir jaunimo biblioteka, Laisvės al. 19)

- 04.22 10.00 val. Ugnė Upe Piltauskaitė
- 05.28 11.00 val. Kūrybinis rašymas (Plungės viešoji biblioteka, Parko g. 7) Rūta Vytoriauskaitė
- 08.22 12.00 val. „Linksmoji monotipija“ (Plungės vaikų ir jaunimo biblioteka, Laisvės al. 19) Dailininkė Sigutė Ach

TURINYS

TURINYS

Jono Šliūpo muziejaus parodoje – išskirtinis papuošalas, pasakojantis apie kuršių moterį

Kovo 6 d. Lietuvos nacionalinio muziejaus padalinyje Palangos burmistro Jono Šliūpo muziejuje atidaryta antroji vieno eksponato parodų ciklo paroda „Subtili mėlyna: ką matė stiklo akutės“. Šįsyk ji skirta kuršių kultūros paveldui ir pasakoja apie kuršių moters pasaulėžiūrą, estetinį skonį, padėtį bendruomenėje. Parodą lydės pasakojimą išplečianti lydimumų renginių programa.

Žalvariniai ir sidabriniai baltų papuošalai, papuošti imantriais ornamentais, spalvoto stiklo akutėmis ir įvairiais kabučiais, pasakoja mums ne tik apie materialinės, bet ir apie dvasinės jų kultūros turtingumą ir išskirtinumą. Nenuostabu, kad tiek profesionalių praeities tyrinėtojų archeologų, tiek mėgėjų dėmesys labiausiai krypta į baltų genčių vyrų ir moterų papuošalus. Kai kuriuos papuošalus mėgo ir vyrai, ir moterys, o apskritus kabučius, smeigtukus ir masyvius smeigtukus su kryžine galvute segėjo tik moterys.

Kuršiai VIII–IX amžiais – savo klestėjimo laikotarpiu – gausiai puošėsi. Smeigtukai kryžine galvute buvo būdingiausi kuršių genties papuošalai nuo V amžiaus iki

pat viduramžių. Šie vieni mėgstamiausių baltų genčių papuošalų ilgus amžius naudoti ne tik viršutiniam drabužiui, bet ir galvos apdangalui susegti. Viduriniajame geležies amžiuje, susiformavus kuršių genties nešiosenos tradicijoms, kuršės savo viršutinį drabužį pradėjo segtis tik vienu, masyviu ir labai puošniu smeigtuku.

Vieno eksponato parodoje „Subtili mėlyna: ką matė stiklo akutės?“ pristatomas Palangos kapinyne moters kape rastas unikalus masyvus smeigtas kryžine galvute su prikabinu sudėtinu kabučiu juosta. Smeigtas ir kabučiai yra žalvariniai, padengti plonomis ornamentuotomis sidabro plokštelėmis, galvutė papuošta kugeliais, o kabučio plokštelės in-

krustuotos mėlyno stiklo akutėmis.

Puošybinės detalės iš mėlynos spalvos stiklo – karoliai, papuošalų akutės – tuo metu buvo ir prabanga, ir geidžiama madinga detalė.

Mirusioji pomirtinei kelionei buvo išruošta prabangiai – padabinta papuošalais ir palydėta su amuletais bei kitais daiktais, atspindinčiais tuometinius kuršių laidojimo papročius. Prabangios ir unikalių įkapės byloja ne tik apie šios mirusiosios išskirtinumą savo šeimoje, bet ir apie daugumos kitų kuršių moterų padėtį bendruomenėje.

Šios žinios neleidžia ankstyvųjų viduramžių baltų genties moterims pranykti istorijos vingiuose. Savo gyvenimo būdu, savita pasaulėžiūra kuršiai ir kuršės

reikšmingai įsiliejo į savo gyvenamojo laikotarpio regiono istoriją ir paliko gausų materialinės kultūros paveldą, kuriuo galima pasigėrėti ir šiandien.

Palangos kapinyne archeologų atrastas eksponatas po 60 metų savo mėlyna šviesa vėl nušvito gimtajame krašte. Parodoje lankytojų laukia ir jo kopija, tokiomis pat mėlynomis akimis žiūrinti į originalą, ir muziejaus audėjų rankomis išausta kuršės skraistė, kuria galima apsigaubti. O susisėgus skraistę smeigtu ir pajutus jo svorį, bus nesunku įsivaizduoti save IX amžiuje arba pagalvoti apie socialinę moters padėtį taip vadinamu „mėlynuoju laikotarpiu“.

Palangiškiai ir miesto svečiai laukiami parodoje „Subtili mėlyna: ką matė stiklo akutės?“ bei lydimumuose parodos renginiuose. Renginyje „Kas yra juvelyrė arba 25 priežastys, kodėl dėvėti juvelyrę“ menininkė juvelyrė Neringa Poškutė-Jukumienė pasidalins istorijomis apie papuošalo kaip tapatumo išraišką ir juvelyrkos esmę. Mistikos mylėtojams bus skirtas naktinis žygis su kraštotyrininku Denisu Nikitenka, kurio pasakojimuose persipina archeologinis ir mitologinis pasauliai. Paskutiniu parodos akcentu taps gegužės 4 d. Jono

Šliūpo muziejaus kieme išikūrusi kuršių genties stovykla, kurioje Kuršių istorijos klubas „Pilsots“ pristatys gyvomis teatralizuotomis istorijomis rekonstruotą šios genties kasdienį gyvenimą, kultūrą, amatus. Informaciją apie lydimumus sekite Lietuvos nacionalinio muziejaus

svetainėje lnm.lt.

Paroda „Subtili mėlyna: ką matė stiklo akutės?“ Palangos burmistro Jono Šliūpo muziejuje (Vytauto g. 23A, Palanga) atidaryta kovo 6 d. ir veiks iki 2024 m. gegužės 5 dienos.

Akvilė Matulionytė
Lietuvos nacionalinio muziejaus komunikacijos specialistė

Paroda „Subtili mėlyna – ką matė stiklo akutės“.

Aldo Kazlauskio nuotr.

PLUNGĖS VIEŠOJOJE BIBLIOTEKOJE (PARKO G. 7)
BOKŠTO PARODŲ SALIJE

Tete-a-tete.
Plungės parko augalai
Kauno studentų
akimis

*Tu geliu pririnkai: dobilas saukštis ramune
rosietiška salias rutenis vedrynas ir katlelis
sakei: metai praeis ir mes atsiminsim sielos ramumą...*

Robertas Keturakis

PARODA VEIKS IKI GEGUŽĖS 2 D.

VEGANČAS ŠVOBA

Vyšnia
džiazo
sode

17.00 VAL.

PLUNGĖS VIEŠOJOJE BIBLIOTEKOJE (PARKO G. 7)

**KNYGOS
PRISTATYMAS**

PETRO VYŠNIAUSKO
džiazo improvizacijos

REKONSTRUOTAS DALYVAI:
KNYGOS AUTORUS VEGANČAS ŠVOBA,
PETRAS VYŠNIAUSKAS IR
LIETUVOS NACIONALINIS MARTYNO MAŽYDO BIBLIOTEKOS MOKSLO IR
ENCIKLOPEDIJŲ LEIDYBOS CENTRO VADOVAS ARTURAS FAJKEVIČIUS

Ramutė DRAGENYTĖ

Mano paslaptis – trapus ilgesys

Lidija Šimkutė, kaip ir paukščiai, kiekvieną pavasarį atskrenda į Lietuvą, o rudenį išskrenda į šiltuosius kraštus. Nuo Poezijos pavasario iki Poetinio Druskininkų rudens. Būna ji čia šilčiausiu metų laiku, o rudenį skrenda į tolimą šiltąją Australiją, kurioje vėl pasitinka pavasarį. Kai pas mus rudenėja, Australijoje pavasarėja...

Taigi – poetė, kuri nemato žiemos, nors gimė itin šaltą sausio mėnesį.

Lidija atvira įvairioms kultūrinėms patirtims, naujiems išpūdziams, pojūčiams, visuomet žvitri, žvali ir stebina mus savo begaline energija.

Nors Lidija ir skrajoja tarp kelių žemynų, ji randa laiko stabtelėti, susitelkti, gludinti žodį ir gryninti poetinę mintį. Lidijos mėgstama minimalistinė forma reikalauja didelio dėmesio kiekvienam ištartam žodžiui. O tai padaryti nėra taip lengva. Įtaigus minimalistinis tekstas reikalauja ir įgūdžių, ir didelės dvasinės patirties.

Minimalistinio teksto perskaitymui taip pat reikia erdvės, laiko, tylos ir savotiškos meditacijos kiekvienam žodžiui.

Kai pagauna poezijos aurą... O ji, poezijos aurą, skaitytojui gali švystelėti netikėtą akimirka. Taigi, kai pagauna poezijos aurą, Lidijos eilės tampa kaip sustabdyta akimirka, kaip šiltas artimo dvelktelejimas, paukščio sukimasis ore, plunksnų skriejimas, kažkas intymaus, vos vos paliečiančio ir suvirpinančio: „kažkas praėjo / ir paliko šilumą“ (eil. „Žiemos saulė“).

Lidija savęs nelaiko išeivijos poete. Ji tiesiog pasaulio poetė. Toks prierašas ne tik globalus, universalus, bet ir apibūdinantis eilėraščio subjekto jauseną:

ESU SAULĖ

Šildanti žemė

Esu paukštis
Skriejantis į toli

Esu šviesa

Dalia Mataitienė, Gytis Juškaitis, Lidija Šimkutė. 2010 m.

Keliaujanti per tuštumą

*Esu medis
Šakojanti į nežinią*

*Esu banga
Nepasiekianti kranto*

*Esu horizontas
Nežinantis ribos*

*Esu pasaulis
Niekam nepriklausantis
(rink. Iš arti ir toli, 2003)*

Jos kūryboje visų pirma ryšku moteriškojo aš raiška – moters archetipo, turinčio reginčiosios ir tveriančiosios galią („JEI PRISILIESTŲ / Prie manęs debesys / Sutrupėčiau“; rink. Iš arti ir toli), viršijanti įprastą suvokimo ribas („Nebūdama / pripildysiu tavo / knygu puslapius // vandenynų kvapu“; iš rink. Vėjo žvilgesys), priverčianti nerti į slapties erdvę anapus daiktų ir sąvokų: MANO PASLAPTINGOSE ŽEMĖSE / Ošia jūros banga / Toje jūros bangoj / Plaukia pradžia (rink. Iš toli ir arti).

Turbūt simpatiškausia Šimkutės poezijoje yra tarsi nuščiuvimo būseną. Žodžiais įformintas, irėmintas vaizdas yra nuščiuvęs. Jeigu kalbėtume komunikacinėmis sąvokomis, sakytume, jog išjungtas triukšmas, t.y. išjungtas pasaulio garsas, nors judesys išlieka. Girdime nebent alsavimą, tylos verksmą ar atodūsi.

Dažnai eilėraščiuose balsas, retai iš tylos prasišviečiantis garsas yra susijęs su pirmi-

ne materija ar kažkuo antgamtišku, jis kuo nors ypatingas, slaptas, mistinis, kuriantis sakralią atmosferą. Pavieniai daiktai pritraukti, sukuriantys sakralų prasmę plauka.

ŽVEJAI NIŪNIUOJA
namų link
rytmečio rūke eidami
į medinius namelius
paskendusius obuoliuose

sukapotos malkos
alsuoja
dūmais ir pienu

ant bulvių ir svogūnų
maišų
nusėda žvynų blizgesys

tinklų druska girgžda
vėjuje (iš rink. Mintis ir uola, 2008)

Autorė sukuria estetišką jausmą tiesiog įvardydama regėjimą. Nėra jokių daugiasluoksnių epitetų – tik tikslus, skaidrus, aiškus, demiurginis įvardijimas, ir žodis tampa kūnu. Grakščiam pasakymui poetei padeda ir laisvas anglų kalbos vartojimas, kitos kalbos sintaksė, formos. Lidija rašo lietuvių ir anglų kalbomis, pastarosios jos knygos yra dvikalbės. Turinčios aiškia struktūrą. Lidija preciziškai struktūruoja. Kiekvienas skyrelis sistemingai pradamas epigrafu. Kiekvieną eilėraščių Lidija gludina, kol jis tampa skaidrus, be jokių nereikalingų žodžių, sušvytintis pasaulio prasmėmis.

Trumpuose tekstuose sukoncentruota įtampa, atskirose frazėse

daug semantinio svorio. Kuriamas vaizdas, kuris reikalauja išsiūrijimo, tylos pauzių (grafiškai tarp žodžių taip pat esama tuščios erdvės). Vaizdas, kvapas, spalva (mėgstama mėlyna, balta, sidabro spalva) priartinama, išdidinama, hiperbolizuojama, kiekvienam judesiu suteikiama simbolinė ar metaforinė prasmė. Eilėraščiuose žvilgsnis subtiliai pereina nuo aprėpiančio visą pasaulį iki konkrečių smulkių detalių, erdvė yra ir universali, ir intymi.

Lidijos kūryba laikosi ant pačių pirmųjų būties elementų: vandens, oro, ugnies ir žemės.

ATMETĖ MANE

Naktis ir jūra
Vėjas ir dangus
Saulės ir debesys

Tik žemė nepaleidžia
rankos
Traukia į save (rink. Iš toli ir arti)

Iš čia ir moteriškojo archetipiškojo subjekto mitologija. Neretai viename eilėraštyje susitinka kelios stichijos:

EŽERO PAKRANTĖJE
skinu dobilus

klausausi
žemės pasakų

siekdama
žaliąjį dangų (iš rink. Tylos erdvės)

Ežero pakrantė – vanduo, žemės pasakos – žemė ir oras (pasakos tariamos žodžiu, o žodžiai tėra oras, anot Sapho), žalasis dangus

– oras, žalia spalva – nuoroda į sakralumą ir gyvybę.

Stichijų įvaizdžiai įvairiai metaforizuoti Lidijos poezijai suteikia tam tikrą struktūrą, net atskirų knygų skyrelių dalys atspindi šiuos keturis pirmąsias elementus. Pirmuosiuose rinkiniuose juos pildo ilgesio ir žmogiškojo ryšio trauka, vėlesniuose – aplinkos stebėjimas ir ramus laiko sulėtinimas.

1999 m. rinkinyje Tylos erdvės / Spaces of Silence vyrauja kitas, antrasis „aš“, į kurį kreipiamasi, kurio ilgimasi („kai susitinkame / jūra mūsų akyse“, p. 38; „paukščius lesinu / tavo vardu“, p. 44):

DVELKSMO GŪSIU

tavo užmigdytą

mano slanksteliai
dainuoja

tavo vardą
upių ir liepsnų
vardais (p. 32)

Kitas gali būti ir kūniškasis (TU MAITINIE-SI MANIMI / ir šildais mano oda“, p. 98), ir dvasiškasis, dieviškasis, amorfiškasis („stebiu / tavo tirpstančią formą“, p. 96):

IŠ MANO MINČIŲ
dygsta augalas

ar planeta

apsisiaučiu samanomis
išlendu drėgna

laukdama
dviejų kontinentų

susitikimo (p. 84)

TAVO BALSAS

paukščio

šauksmas

išgirdusi

atpažinau (p. 88)

MANO RANKOS
medžio šakos tavuje
(p. 102)

2003 m. išleistame Vėjo žvilgesyje / Wind sheen esama pokalbio su mirusiųjų pasauliu, daugiau šešėlių įvaizdžio. Šiame rinkinyje ir eilėraštyje „Mano tėvas“, patekęs į geriausių tūkstantmečio eilėraščių šešetuką. Deklaruojama tarsi Jean-Jacques Rousseau grįžimas į gamtą: „ŽALIAS LAUKAS / prieblandoje // mes

susikibę / grįžtam į gamtą“ (p. 100). Šiame rinkinyje vyrauja jūros įvaizdis – vandens stichija:

BALTOS KOLONOS
kobalto karštyje
sugeria mintis

buzukio balsas virpa
prietemoj

liesos katės raivos
po vynuogynais
ir bugenvilijomis

nė vienos žuvėdros
jūra nustoja alsavus
(p. 118)

Šiame eilėraštyje puikiai iliustruota minėta nuščiuvimo būseną.

2008 m. rinkinyje Mintis ir uola / Thought and Rock susitelkta į mintį ir nuskaidrintą žodžio švytėjimą: „<...> netikėtai / peteliškės skrydis / suderina kalbą // ir žodžiai ima švytėti“ (p. 28).

Lidija savo kūryba skverbiasi į poetinį slapties pasaulį, kuris atrodo toks mistiškai sklendintis tolimajame žemyne, utopinėje erdvėje, persimainančiose pirminėse materijose, kur kiekvienas pasirodęs daiktas, reiškinys įgyja egzistencinę prasmę, vedančią į rimtį, savotišką meditaciją. Poetė yra išlaikiusi archaiško sakralumo jausmą, moteriškosios dievybės viziją.

Lidija sako: Poezija yra sudėtinga kūrybos rūšis.

Jai svarbu žodžio reikšmė, garsas, intonacija ir vizualinė raiška. Manau, poeto tikslas yra surasti toki kalbėjimo būdą, kuris būtų gilesnis už žodžius.

Žodis yra simbolis. Bylodama simboliais žmogaus sąmonė įstengia aprėpti visatą ir laiką. <...>

Pašamonė, atmintis, atsitiktinumai ir vaizduotė atsiskleidžia paslaptingiausiais būdais, nuolat mus stebindami.

Daugelis žmonių gyvena netyrinėdami savęs. Manau, poeto užduotis – nerti į paslaptį ir pasakyti, kad žmogus yra šios paslapties šventykla.

Lidija Šimkutė, 2005 m. Kultūros barai, nr. 6, p. 46.

Australija

Burbiškio dvaras 23-ąją kartą švęs tulpių žydėjimą

Gegužės 11 dieną Daugyvenės kultūros istorijos muziejaus-draustinio Burbiškio dvaro parke (Radviliškio r.) vyks tradicinis ir kasmet naujovių pasiūlantysis Burbiškio dvaro festivalis „Tulpių žydėjimo šventė“, garsėjantis milijonu žiedų bei dvarų istorija, kultūra, šiuolaikines pramogas vienijančia programa. Tūkstančių lankytojų kasmet sulaukiantis vienintelis Lietuvoje tulpių žydėjimo festivalis šiemet organizuojamas jau 23-ąją kartą. Šiemet žydinčioje šventėje koncertuos populiariausi šių dienų atlikėjai, dvaro kultūrą skleis muzika bei šokiai, teatras, dailė, fotografija bei daugybė kitų veiklų.

Pavasariui išibėgėjant, Burbiškio dvaro gėlynuose, lysvėse, klombose stiebiasi tulpių lapai, o netrukus saulę pasveikins ir pirmieji ankstyvųjų veislių žiedai. Pernai pirmosios tulpės dvare pražydo balandžio 18 dieną, o festivalis tradiciškai organizuojamas antrąją gegužės šeštadienį, kai dvaras jau skendi žieduose.

Gegužės 11 dieną šventė prasidės 12 valandą. Lankytojai kviečiami grožėtis visa palete įvairiausių veislių žiedų, išsirinkti gražiausias iš gražiausių tulpių, išiamžinti milijono žiedų jūroje.

Oficialus Burbiškio dvaro festivalio „Tulpių žydėjimo šventė“ atidarymas – 13 valanda.

Po garbingų svečių ir festivalio organizatorių sveikinimų dvaro parke pasklis muzika. Bus visko – ir romantiškų melodijų, ir trankių ritmų, nostalgiško skambesio bei šiandienos hitų.

Pirmasis dainomis festivalį 13 valandą 20 minučių pasveikins visų

kartų klausytojų mylimas atlikėjas Egidijus Sipavičius. Kartu su Kauno bigbendu jis atliks koncertinę programą „Pienės pūkas“.

14 valandą 50 minučių koncertuos viena ryškiausių ir talentingiausių Lietuvos atlikėjų, 2022 metais Lietuvai „Eurovizijoje“ su daina „Sentimentai“ atstovavusi dainininkė Monika Liu su grupe.

16 valandą sceną sudrebins visada originalūs, energingi ir nuotaikingi „Antikvariniai Kašpirovskio dantys“.

17 valandą 30 minučių koncertuos itin savitą muzikinį braižą ir stilių turintis populiariusis dainininkas Saulius Prūsaitis su grupe.

Festivalio vedėjas – Rolandas Mackevičius.

Visą festivalio dieną, nuo 12 iki 18 valandos, jaukūs Burbiškio dvaro parko kampeliai prisipildys gyvosios dvarų istorijos ir kultūros, praeitis persipins su dabartimi, o veiklų čia ras ir maži,

ir suaugę.

Parke užsukti į senosios fotografijos ateljė ir išiamžinti ilgam prisiminimui kvies elegantiški fotografai. Talentingi šaržų piešėjai pieš šmaikščius, nuotaikingus portretus.

Skambės senųjų instrumentų muzika, o šokyje suksis renesanso kostiumais pasipuošę dvariškiai. Atgiję teatro personažai atkartos dvare gyvavusią pasivaikščiojimų tradiciją, stebins netikėtais mini etiudais ir gyvaisiais paveikslais. Kone dangų remdami vaikščios kojūkininkai.

O kur dar žaidimai bei kitos edukacinės veiklos ir pramogos! Tradiciškai šventėje veiks senovinių automobilių, muzikinių dėžučių ir gramfonų, muziejaus istorijos ir kitos parodos, tautodailininkų ir kulinarinio paveldo mugė.

Bilieto kaina suaugusiesiems – 10

eurų, moksleiviams – 5 eurai. Vaikai iki 7 metų įleidžiami nemokamai.

Į šventę bilietą galima įsigyti muziejaus puslapyje bei atvykus į festivalį. Bilietai, išsamesnė informacija: www.daugyvenesmuziejus.lt, tel. +370 422 56 110.

Tulpių žydėjimu muziejus kvies grožėtis visą žydėjimo laiką, lankytojų lauks ir daugiau renginių. Gegužės 12 dieną Burbiškio dvaro parke vyks koncertas „Pavasario paukščių balsai“. Koncertuos „Baltasis Kiras“, „Baltos Varnos“ ir Darius Žvirblis, bus galima apžiūrėti veikiančių muzikinių dėžučių ir gramfonų, muziejaus istorijos ir kitos parodos.

Daugyvenės kultūros istorijos muziejaus-draustinio inf.

Augustės Labenskytės ir Lauros Prascevičiūtės nuotr.

BURBIŠKIO DVARO FESTIVALIS
TULPIŲ ŽYDĖJIMO ŠVENTĖ

BURBIŠKIO DVARO PARKE
(Burbiškio k., Pakalniškių sen., Radviliškio r. sav.)

2024 m. gegužės 11 d.

Šventės pradžia – 12 val.
TULPIŲ EKSPOZICIJOS LANKYMAS

13.00 val. – Šventės atidarymas
13.20 val. – Atlikėjo **Egidijaus Sipavičiaus** ir **Kauno bigbendo** koncertinė programa „Pienės pūkas“
14.50 val. – Atlikėjos **Monikos Liu** su grupe koncertinė programa
16.00 val. – Grupės „**Antikvariniai Kašpirovskio dantys**“ koncertinė programa
17.30 val. – Atlikėjo **Sauliaus Prūsaičio** su grupe koncertinė programa

Šventės vedėjas – **Rolandas Mackevičius**

12–18 val. dvarų istorijos ir kultūros atspindžiai: istoriniai šokiai, kostiumai, senoji fotografija, teatras, kitos edukacinės veiklos ir pramogos dvaro parke.

Šventėje Jūsų lauks senovinių automobilių, veikiančių muzikinių dėžučių ir gramfonų, muziejaus istorijos ir kitos parodos, tautodailininkų, amatininkų ir kulinarinio paveldo gaminių mugė.

BILieto KAINA: suaugusiesiems – 10 Eur, moksleiviams – 5 Eur.
Vaikai iki 7 metų įleidžiami nemokamai

Gegužės 12 d.

14 val. – Koncertas „**PAVASARIO PAUKŠČIŲ BALSAI**“.
Atlikėjai: „**Baltasis Kiras**“, „**Baltos Varnos**“, **Darius Žvirblis**

9–18 val. Veikiančių muzikinių dėžučių ir gramfonų, muziejaus istorijos ir kitos parodos.

BILieto KAINA: suaugusiesiems – 6 Eur, moksleiviams – 3 Eur.
Vaikai iki 7 metų įleidžiami nemokamai

Bilietai: www.daugyvenesmuziejus.lt
Išsamesnė informacija tel. +370 422 56 110

Recepto metu bus fotografuojama ir filmuojama, vaizdai gali būti viešinti internete, spaudoje

Apie lietuvių kalbą su kalbininke Dalia Kiseliūnaite

Penktadienį bibliotekoje vyko įdomus susitikimas su Klaipėdos universiteto profesore, habilituota mokslų daktare kalbininke Dalia Kiseliūnaite.

Susitikimo metu apie lietuvių kalbą, šiandieninę jos situaciją, savo pačių nebemokėjimą kalbėti lietuviškai (ka ten kalbėti, pasirodo, net lietuviškų raidžių pavadinimų nebemokame!) sužinojome daug įdomių dalykų. Sakykime, Plungėje, gal net jūsų kaimynystėje gyvena ukrainiečių. Kokia kalba su jais bendraujate? Be abejo, daugumai lengviau, paprasčiau, gal net žmogiškiau (kodėl dar apsunkinti žmones savo kalba) kalbėti rusiškai. Bet ar iš tikrųjų taip, ar mes neturėtume žinoti, kad per dvejus metus nuo leidimo gyventi Lietuvoje bet kuris svetimtautis turi išmokti lietuvių kalbos ir mes su juo turėtume kalbėti lietuviškai? O jei užsienietis įsidarbina aptarnavimo sferoje, jis lie-

tuviškai turi kalbėti nuo pirmos darbo dienos arba turėti pagalbininką, kuris jam padėtų susikalbėti. Sakote, neįmanoma, nesamone, tačiau Lietuvoje valstybinė kalba yra lietuvių kalba ir mes, lietuviai, turime teisę visur būti aptarnaujami lietuvių kalba.

Kaip elgiamės, kokia mūsų pozicija kasdienybėje? O kaip vertinti tai, kad LR piliečio asmenvardžiams užrašyti į lietuvių kalbos abėcėlę įtrauktos raidės Q, W, X? Nors ko čia stebėtis, juk su MAXIMA seniai apsipratome ir gyvename. O kas bus, jei koks Kuršių nerijoje gyvenantis vokiečių palikuonis Miuleris užsinorės savo pavardę rašyti originalo kalba, vokiškai – Müller? Tai įsivesime raidę Ū? O jei kokia latvių kilmės pilietė Lacitė įrodys, kad jos protėvis yra buvęs pavarde Lācītis ir norės savo pavardę rašyti originalo kalba, tai į lietuvių kalbos abėcėlę įtrauksi-

me raides Ā ir Ī?

Pirmas žingsnis su trimis lotyniškos abėcėlės raidėmis jau žengtas, tai kas gali garantuoti, kad kada nors nebus žengtas ir antrasis? Et, norime naujų raidžių, o nebemokame tarti senųjų, įprastų. Pavyzdžiui, skaitome darbo skelbimą – ieškomas IT specialistas. Kaip tariame tas dvi raides? AI TI? O ar lietuviškai neturėtų būti ITĖ? Arba visiems žinomas trumpinys CV – tariame SI VI? CV – lotynų kalbos trumpinys „curriculum vitae“ (liet. „gyvenimo aprašymas“). Lotynų kalboje „c“ žymi garsą „k“, tai trumpinį CV lietuviškai turėtume tarti KAVĖ. Esate nustebe?

Taigi, taigi, apie lietuvių kalbą, apie vis prastėjantį visų raštingumą, kalbos jausmo praradimą, nebegebėjimą minčių reikšti nei žodžiu, nei raštu, apie žiaurią anglų kalbos įtaką lietuvių kalbai – būtų nepabaigiamos diskusijos. Na, pvz., iš kur koks

pusamžis lietuvis, ypač nesimokęs anglų kalbos, skaitydamas JAV prezidento pavardę Bidasas, turi žinoti, kad „i“ reikia tarti „ai“? Arba kad žodyje Trumpas „u“ turiamas „a“? O štai latviai taip su tarimais nevalgsta, jei kalbama apie Trampa, tai taip ir rašo – Tramps. Sakote, šiais laikais jau reikėtų mokėti anglų kalbą? O ką patartumėte bibliotekininkams? Kiek kalbų jie turėtų mokėti ir prie kurios lentynos pirmiausia turėtų pulti, skaitytojui paprašius, pvz., Kamiau: prie lentynos su raide C (Camus) ar prie lentynos su raide K (Kamiau)? Prie lentynos su raide C (Cveigas) ar prie lentynos su raide Z (Zweig)? O kai žmogus prašo „Hamleto“ – kur bibliotekininko laukia didesnė sėkmė: prie lentynos su raide Š (Šekspyras) ar pirma reikėjo stabtelėti prie lentynos, pažymėtos raide S (Shakespeare)?

Nors ką tos raidės, kur kas blogiau, kai, pvz., A. Valujavičiui įveikus Atlantą, portaluose paslaido liudnā žinią pranešantis straipsnis „A. Valujavičius baigė savo gyvenimo kelionę“. Turi

Kairėje – D. Kiseliūnaite.

būti grynas nemokša, kad nežinotum, ką reiškia frazeologizmas „baigti kelionę“. Arba šit širyt, važiuodama į darbą, klausausi dainos „ikritai man į akį...“ Kad „i akį kristi“ reiškia „atkreipti dėmesį, patikti“ žinau, bet kai kas nors įkrenta į akį, jau galbūt ir į gydytoją reikėtų kreiptis...

Nors ką tas „bumčikėlis“, šit gaunu laišką iš pat „viršaus“, iš apskrities: „Prašysiu pasigalvoti ir išreikšti poreikį pagal laiko juostą (pavasaris, vasara, rudenio)...“ Jergutėliau, jau tikrai turiu eiti rimtai „pasigalvoti“, pagal kokią laiko juostą norėčiau išreikšti poreikį...

Genutė Matevičiūtė

Alma RIEBŽDAITĖ

Gyvybės paslaptis

Šv. Velykų rytą po trumpų besibaigiančių atostogų, kurias skyrčiau sportui, sveikesnei mitybai (o reikėjo pasninkui), poilsiui ir jausmų revizijai, užsiėmimo tuo, ką žmonės vadina „nieko neveikimu“; sunkiai kėliausi, o sako, ir laikrodį atsuktas. Galvojuoju į Bažnyčią eiti per Sumą, tačiau neapleido jausmas, kad praleisiu kažką svarbaus. Ypač norėjau pajauti bažnytinų smilkalų kvapą ir sudalyvauti toje eisenoje. Pasičiustijimui laiko, akivaizdu, kad neužteks, o galiu sutikti pažįstamų. Chmmm, tai gal geriau neiti. Bet, maščiau toliau, Dievui tikriausiai patiksiu ir tokia, kokia esu. Neišsičiustijusi.

Pavasario pasaulis buvo tobulas (kas tikrai tinka sakyti apie pasaulį, bet ne apie mus), kupinas šilumos ir ore virpančių paukščių. Artėjant prie Bažnyčios pradėjo skambėti varpai. Nesupratau, kodėl, tačiau akys prisipildė ašarų. Pirmą kartą gyvenime, artėjant prie Bažnyčios. Buvau apdairiai pasiėmusi servetėlių. Išiliejau į procesiją, ašaros sruvo toliau lyg būčiau pakliuvusi į finalinę jaudinančio filmo sceną. Po kojomis ant žemės gulėjo balti ir raudoni rožių žiedlapiai, tarpais pasiekdavo tolimas vos juntamas smilkalų kvapas, grojo

muzika, mušė būgnai, žmonės ėjo ratu apie Bažnyčią, o aš verkiau. Ką gali žinoti, galbūt tai paskutinis kartas, kai dalyvauju žemiškoje Dievo Prisikėlimo šventėje, o toliau Prisikėlimo teks laukti jau Anapus.

Sugrįžę į Bažnyčią paplojome chorui ir buvome pakviesti į jungtinį Rietavo orkestro koncertą Šventoriaus kieme. Kaip nuostabiai jie grojo, nors kai kurie instrumentus telaiko nuo vasario mėnesio, tikriausiai nuo praėjusių metų vasario mėnesio. Jų mušami ritmai sklido iki pat Dangaus ir maloniai kuteno Dievui ausį. Ak, jei tik mes, žmonės, išmoktume dar saugoti ir Kitaip žiūrėti į Gamtą, pasibaigęs pasaulis tikrai prasidėtų iš naujo. Prisikeltų. Pabustų.

Aišku, nepasičiustijusi pasibaigusiame pasaulyje sutikau pažįstamų. Pasveikinome vieni kitus su Šv. Velykomis, nors kiaušinių pas mane dar nėra. Reiks virti. Bet ne kiaušiniuose esmė, o pasičiustijime. Ta prasme, kad svarbu ne išorinis, o vidinis išsičiustijimas, nors ir išorinis yra gražu, žadina mūsų jusles, kviečia akis paganyti.

Visai neseniai buvau Alkos kaktos alkakalnyje. Alkos kakta - dviejų upių - Jūros ir Aitros santaka, tačiau iš tiesų alkakalnis yra Jūros ir

Deguvos upelio santakoje. Norėjome atrasti šaltinį, kol žemė neužžėlė žaliu nepraieinamu kilimu ir pamatyti žibutes, tik tik besiskleidžiančias ant alkakalnio. Žibučių radome, tiesa, nedaug. O paskui bus daug pakalnučių. Mums viskas pavyko. Tikėtinas šaltinio vienas radome net dvi.

Koncertas pasibaigia, tačiau esu baisiai nustebusi, kad žmonės eina ne į Bažnyčią, bet iš Šventoriaus kiemo namo. Neįtikėtina, bet iš Mišnių!? Pasirodo, pavėlavau. Kitaip sakant, nusigriebiau grietinėlę, tačiau, jei iš anksto būčiau supratusi, kad pavėlavau, šventė būtų buvusi gerokai apgaidinta. Kai kas man atrodė kiek keistokai, bet ko tik neatsitinka per šventes. Šventą meta, šventą laiką. Juk jei yra šventos vietos, turi būti ir šventas laikas, o tokie dažniausiai yra virsmo, perėjimo periodai. Net ir fotografijoje mes ieškome auksinių, mėlynųjų valandų, nes tuo metu vyksta stebuklai. Na, nusprendžiu į Bažnyčią vėl pėdinti per Sumą (ši žodį vartojau, nes jis man labai įdomus ir nesu-prantu, ką reiškia).

Tarp Bažnyčios ir Alkos manyje nebėra jokio prieštaravimo, nes suvokimas „šventumas neturi religijos“ išlaisvino. Tiesa, kad galėtum priimti šventumo ostiją, svarbu būti vidujai išsičiustijusiam. O būdu išsičiustijusi yra daug, tiek, kiek kelių į Dievą. Mano kelias nusitiesė

NUKELTA Į 14 PSL.

BIBLIOTEKA – SPALVOTAS KULTŪROS IR MENO ŽURNALAS (LĒTAM SKAITYMUJ) BIBLIOTEKA – SPALVOTAS KULTŪROS IR MENO ŽURNALAS (LĒTAM SKAITYMUJ) BIBLIOTEKA – SPALVOTAS KULTŪROS IR MENO ŽURNALAS (LĒTAM SKAITYMUJ)

„Lėtojo laiko akys“

Muzikantės Agotos Zdanavičiūtės ir poeto Vlado Braziūno duetas

04.24
Pungės vėlavų biblioteka, Pošto g. 7

17.00 val.

„Agota ir Vladas, abu labu, pajutome pasiilgę tylaus lėtojo laiko kanklių ir žodžių skambėjimo sau, o taip pat jautriems supratingiems žmonėms, kokius teko patirti Plungėje būnančius: gyvenančius, viešinančius...“

„Lėtojo laiko akys“ - tie žodžiai bus poetinio muzikinio vyksmo temų bei nuotakų kamertonas: skambėsime vis neskubom atsiliepdami i sapnų ar prisiminimų, kas dėjosi, kas dedas širdy, širdyse ir pasauly, švelniai vis paliesdami amžinos savo žemės ir amžino laiko spalvas. Ir vyksmas paprastas bus: Agota kanklėmis ir balsu išskambės išdainuos kai kuriuos Vlado eilėraščius; kitiems eilėraščių autorius.“

Nuotr. Lieto Karkito

Projektą organizavo:

„Žemaičių saulutė“ laukia Jūsų

2024-ieji Žemaitijoje paskelbti žemaičių rašto metais. Idėja palaiko beveik viso regiono savivaldybės. Taip pat ir žemaičiai išviečiai. Vietos laikraščiai publikuoja rašinius žemaičių kalba arba net skiria tam ištus puslapius, pavyzdžiui, Skuodo laikraštis, ne pirmus metus publikuojantis žemaitiškus tekstus.

Plungėje leidžiamas regioninis kultūros laikraštis „Žemaičių saulutė“ taip pat jungiasi paminėti Žemaitijos rašto metus. Nuo vasario mėnesio laikraštį atsirašo vieno spaudos lanko priedas žemaičių kalba, kurios redaktorius - geras žemaičių kalbos išmanytojas Kęstutis Vaitkus.

Laikraštį, be abejonės, ir toliau lieka tekstai ir bendrine lietuvių kalba.

Kreipiamės į Jus, mielieji mūsų skaitytojai, siūlydami prisijungti prie laikraščio komandos. Mums reikia Jūsų tekstų - žemaitiškai arba lietu-

viškai. Čia pateikiame siūlomų temų sąrašą:

- *Istorija
- *Etnokultūra
- *Eseistika (laisvas pasakojimas, kelionės ir kt.)
- *Paveldas
- *Kultūros laukai: įvykiai, renginiai
- *Meno kūrėjai (profesionalai, tautodailininkai, autsaideriai)
- *Iš pasaulio. Pažinimai (vertimai ir kt.)
- *Kūrybos puslapiai
- *Asmenybės (istorinės, įvairių likimų žmonės)
- *Alternatyvos
- *Žemaitijos regiono rašytojų kūryba
- *Jaunimo puslapiai (skautai ir kt.)
- *Knygų pristatymai, apžvalgos

Laikraštis bus leidžiamas popierinis ir elektroninis vieną kartą per mėnesį. Rašinius siųsti iki kiekvieno mėnesio 20 d. el. paštu: zemsaulute@gmail.com.

„Žemaičių saulutės“
redakcija

Masino žmogaus gamyba

1956 m. vokiečių žydų filosofas Günther Anders parašė:

„Norint numalšinti bet kokį maištą, to negalima daryti žiauriai.

Archajiški metodai kaip Hitlerio yra aiškiai pasenę. Pakanka sukurti tokią galingą kolektyvinę nuomonę, kad pati maišto idėja daugiau net neižengtų į žmonių protus. Idealu būtų formuoti asmenis nuo gimimo, ribojant jų įgimtus biologinius gebėjimus...

Vėliau smarkiai sumažinti išsilavinimo lygį ir kokybę, sumažinant iki profesinio parengimo lygio. Neišsilavinęs individas turi tik ribotą mąstymo horizontą ir kuo daugiau jo mąstymas apsiriboja materialiais, vidutiniais rūpesčiais, tuo mažiau jis gali maištauti.

Prieiga prie žinių turi tapti vis sudėtingesnė ir elitinė..... kad būtų iškastas griovys tarp žmonių ir mokslo, kad plačiajai visuomenei nukreipta informacija būtų ribojama. Ypač filosofijos.

Dar kartą reikia pasitelkti ištikinėjimą, o ne tiesioginį smurtą: jis bus transliuojamas masiškai, per televiziją, idiotiškas pramogas, visada pamaloninant emocijas, instinktus. Užimti jų mintis tuo, kas bergždžia ir žaisminga. Gerai, kai yra ištisai kalbama ir ištisai groja muzika ir neleidžia protui stebėtis, mąstyti, apmąstyti.

Seksualumas bus žmogaus interesų priešakyje.

Apskritai uždrausime egzistencijos rimtumą, turime išsijuokti iš visko, kas turi didelę vertę. Reklama turi sukelti euforiją, o vartojimas tapti

žmogaus laimės standartu ir laisvės modeliu.

Taigi, išsilaisvinimas lems tokią būseną, kad vienintelė baimė kuri išliks, bus baimė būti pašalintam iš sistemos ir nebegalėjimas naudotis įsivaizduojamai laimei pasiekti reikalingomis materialinėmis sąlygomis.

Taip pagamintas masinis žmogus turėtų būti traktuojamas kaip produktas, veršelis ir turėtų būti stebimas kaip bandos dalis. Viskas, kas leidžia pažadinti jų kritinį protą socialiai pavojinga, turi būti kovojama su tuo, išjuokta, pasmaugta...

Bet kokia doktrina, kuri kelia abejonių sistemai, turėtų būti įvardijama kaip ardomoji ir teroristinė, o tada tie, kurie ją palaiko, turėtų būti traktuojami kaip tokie”.

Günther Anders - „Žmonių senėjimas“. 1956

Naujas IX Pasaulio žemaičių dailės parodos rūbas

Nuo 1989 m. rengiamai Pasaulio žemaičių dailės parodai logotipą anuomet sukūrė Vilniaus dailės akademijos profesorius Jonas Gudmonas. Prie jo atsiradimo taip pat prisidėjo fotografas, dailininkas Rimantas Dichavičius. Šis logotipas plačiai žinomas ir atpažintamas, todėl į šių metų parodą žengiamo ne keisdami, o tobulindami jau neatskiriamu Pasaulio žemaičių dailės parodos atributu tapusį meškos ir teptuko įvaizdį.

Kas ketveri metai rengiamai parodai kuriamas naujas meninis renginio veidas, kuriuo daug metų rūpinasi dailininkė grafikė Jūratė Petruolytė-Motužienė. Parodos plakata yra kūrė ir Vilniaus dailės akademijos Telšių fakulteto studentai.

Šiais metais, bendradarbiaujant su tarptautiniais apdovanojimais įvertinta ir didžiulę patirtį vizualinės komunikacijos srityje turinčia dizaino studija DADADA, atnaujino logotipą ir sukūrėme IX Pasaulio žemaičių dailės parodos identitetą.

Pagrindiniam vizualui pasirinkta jau ikoniniu Pasaulio žemaičių dailės parodų simboliu tapusi meška, interpretuota lyg paveikslas, kalbant apie renginio daugialypiškumą. O parodos logotipui ir identitetui panaudotas specialiai žemaičių kalbai sukurtas „Atmeno“ šriftas. Jo autorė - Vilniaus dailės akademijos bakalaurė

Gintarė Razmaitė (darbo vadovas - profesorė Aušra Lisauskienė).

Žemaičių dailės muziejaus inform.

Užsisakykite popierinę „Žemaičių saulutės“ versiją!

Mieli mūsų skaitytojai, džiaugiamės galėdami pranešti, kad vėl leidžiama popierinė „Žemaičių saulutės“ versija!

Plungės rajono savivaldybė skyrė finansavimą metams, tad kviečiame pasinaudoti galimybe ir prenumeruoti laikraštį nuo š. m. kovo mėnesio.

Prenumeratą priimama tik tiesiogiai (paštas galės priimti tik nuo rudens ir tik 2025-iesiems metams) redakcijoje: laikraštį kiekvieną mėnesį atsiųsime paštu.

Prenumeratos kaina (įskaitant pašto paslaugą ir vokus) pusei metų - 12 Eur, metams - 24 Eur.

Kaip užsisakyti popierinę „Žemaičių saulutės“ versiją?

Parašykite el. p zemsaulute@gmail.com laišką, kuriame nurodote vardą, pavardę, tikslų adresą ir prenumeratos laiką.

Redakcija Jums atsiųs sąskaitos numerį ir kai gaus apmokėjimą, predės siųsti laikraštį.

Projektas „Stanislovas Riauba – Žemaitijos Andersenai“

Kviečiame dalyvauti projekte „STANISLOVAS RIAUBA – ŽEMAITIJOS ANDERSENAS“ - XXIV jaunųjų menininkų sąjūdis Žemaitijoje

Plungės rajono savivaldybės kultūros centras jau 24 metus kviečia mokinius dalyvauti jaunųjų menininkų sąjūdyje „STANISLOVAS RIAUBA – ŽEMAITIJOS ANDERSENAS“.

Pagrindinis šio projekto etapas - paroda-konkursas, skirtas skulptoriaus Stanislovo Riaubos vardo premijai laimėti.

Parodoje-konkurse kviečiame dalyvauti moksleivius nuo 10 iki 19 metų.

Kiekvienas projekto dalyvis turi pateikti po 4 kūrinius.

Tai turi būti vaizduojamosios arba taikomosios dailės darbai:

- grafikos darbai (medžio, lino, kartono raižiniai ir kt.),

- tapybos darbai (įvairiomis technikomis)

- medžio dirbiniai (skulptūros, prieverps-tės, šaukštai, švilpukai, indai ir kt.),

- tekstilės dirbiniai (juostos, lovatiesės, rūbai ir jų detalės bei aksesuarai),

- įvairūs rankdarbiai (pirštinės, kojines, servetėlės ir kt.),

- pinti dirbiniai (krepšeliai, dėžutės ir kt.),

- molio dirbiniai (žiesti ir lipdyti indai, švilpukai),

- paprotinės paskirties dirbiniai (kaukės, margučiai).

Darbus pristatyti iki balandžio 25 d. į Plungės kultūros centrą: Senamiesčio a. 3

Daugiau informacijos el.p. jolmilt@gmail.com

https://plungeskc.lt/kvieciame-dalyvauti-projekte...

Plungės kultūros centro inf.

Gyvybės paslaptis

ATKELTA IŠ 12 PSL.

mano apylinkėse, čia, mano Žemėje. Niekur toli nereikėjo keliauti. Čia šventos upės ir ežerai, šventi medžiai ir akmenys, šventi paukščiai ir vilkai, sutikau net šventų žmonių. Ar jūs galvojate, kad viskas, kas galėjo nutikti mums gero, yra įvykę ir mes galime minėti tik dienas? Ne, šventumas tęsiasi ir vyksta toliau. Ir niekada nesibaigs, nors būtent šitai mes pastebime sunkiausiai tarsi viską būtume praradę, tarsi viskas, kas gyva, kas graudu, kas šviesu ir tyra, mums būtų tapę istorija. Tai ir yra ženklas pasibaigusio pasaulio, viską suvokti kaip Istoriją. Istorija yra apie tai, kas jau įvyko, buvo ir ko dabar nebėra. Galbūt pasaulio kaip gyvo jautimas ir yra pirmieji prasidedančio Prisikėlimo, atgyjančio šventumo daigai.

Grįžusi, žinoma, pradėdau čiustytis, ruošiuosi į Šv. Mišias. Būti išsičiustijusiam dvasia ir žengti į neįveikiamą šventumo tvirtovę. Kažkodėl nusprendžiu nenusipiešti veido. Galvoju, kad ir su Tikroju Veidu galiu stovėti prieš Dievą, kad tokia, kokia esu, būsiu jam graži. Kai ateinu, Bažnyčia yra atverta, iš vidaus visa graži, išpuošta, bandau užuosti jos kvapą... Tačiau Bažnyčia yra... tuščia. Tuštututėlė, joje nėra nė vieno žmogaus.

Nesuprantu, kas vyksta, bet savo namuose pa-

sijuntu kaip kelionėse po kitas šalis, kurių metu visada pasistengiu išmukti į bažnyčias - uždegti žvakelę, paaukoti, pasi-melsti. Melstis namuose sunku, nes širdis kupina džiugesio, todėl tik būnu. Stojusi išeiti, bet kažko trūksta. Sukalbu pagrindines maldas, nuoširdžiai nustebusi, kad čia viskas kaip užsieniuose ir netgi puikiau.

Tai kas slypi po Prisikėlimo pažadu? Pirmiausia, kad ne mes, žmonės, ir mūsų kiaušiniai yra svarbiausi, nors jie ir labai gražūs bei stiprūs. Na taip, žinoma, mes esame svarbūs, galingi ir galvojame, kad Prisikėlimas yra mums ir apie mus. Mes makaluojamės vaizduotėje, bandydami

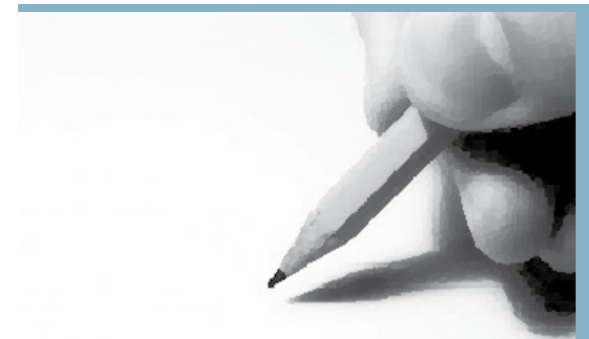
Autorės nuotr.

įsivaizduoti, kaip prisikelsime Amžinam gyvenimui - ar kaip energijos, ar su kaulais, ar su paklodėm, ir kad čia bus kažkokia numirėlių fiesta. Nieko nebus. Nieko nebus todėl, kad Pažadas yra didesnis ir mes šiame pasaulyje esame ne vieni. Kad esame ne tik mes, bet ir Kūrinija. Tikrovė, kurią mes, žmonės, nudėvėjome, nutrynėme ir suniokojome kaip skėriai. Sumaitojome šventą Dievo kūrinį, o gal patį Dievo Kūną. Tačiau Nukryžiuotas Dievas savo prisikėlimu sako: "Šita žemė prisikels, ir visa, kas gyva, nubus. Mirtis bus nugalėta". Taip ir mes švesime Žemės ir visko, kas gyva, šventumo paslaptį. Nors daugeliui gyvybės rūšių šiame pasaulyje nebėra vietos, daugelis jų jau yra išnykę, žmogui tame

pabudusiame pasaulyje vieta yra, nes tai - taikus pasaulis. Kristus savo Prisikėlimu liudija Gyvybės slėpinį, kurio mes, žmonės gal ir nepajėgūs esame išskleisti iki galo. Teksto žanras, kiek suprantu, kaip ir pamokslas išėjo, bet tokio-mis dienomis, kurios budina mūsų sielą, verčia apmąstyti save ir pasaulį - gal ir nieko blogo. Šios mintys man gimė Šv. Velykų rytą ir plėtojosi šventiniu laikotarpiu.

Paskui išeinu pasikalbėti su medžiais. Aptariame keletą svarbių reikalų. Visai galimas dalykas, kad "nieko neveikimas" yra viena gyvybiškai būtiniausių ir "produktyviausių" mūsų veiklų. Tarp vyro ir moters tėra vienos chromosomos skirtumas. Krivių, vaidilų, šamanų, žynių luomo funkcija šiuolaikinėje visuomenėje didžia dalimi yra perimta menininkų, iš dalies mokslininkų ir pasišventusių oficialiosios dvasininkijos atstovų. Palaikyti ryšį - tai domėtis, žinoti, kuo gyvena Kitas, jį mylėti ir rūpintis. Palaikyti ryšį - tai išleisti kitą į savo vidinį pasaulį. Turi labai pasitikėti, jaustis mylimas ir vertinamas kaip saugomas. Ryšys yra absoliučiai gydantis kaip ir besąlygiškos meilės patyrimas. Tiesą sakant ryšio slėpinys man atsivėrė ne bendraujant su medžiu, o kita diena, kalbant su sūnumi. Ryšys - tai tiltas tarp sielų.

Vėliau analizuoju, bandau suprasti, kas atsitiko, kodėl 2024 m. Šv. Velykų diena mano gyvenime buvo tokia keista. Pasirodo, vadovavau praėjusių metų skelbimui.

Daug praradęs, išmokau laimėti; daug verkes, išmokau šypsotis.

Tiek gerai pažįstu grindis, kad žiūriu tik į dangų. Tiek kartų pasiekiau dugną, kad kiekvienąsyk krisdamas žinau, kad rytoj kilsiu aukšty.

Mane taip stebina, kokie yra žmonės, kad išmokau būti savimi.

Turėjau išgyventi vienatvę, kad išmokčiau būti su savimi ir žinočiau, kad esu sau gera kompanija.

Tiek daug kartų bandžiau padėti kitiems, kad išmokau jų prašyti pagalbos.

Visada stengiausi, kad viskas būtų tobula, ir supratau, kad viskas (taip pat ir aš) yra taip netobula, kaip ir turi būti.

Geriausiai, kaip sugebu, darau tik tai, ką privalau daryti, ir kitiems leidžiu daryti tai, ką nori.

Mačiau tiek daug beprasmiškai bėgijančių šunų, kad išmokau būti vėžliu ir vertinti kelionę.

Supratau, kad šiame gyvenime nieko nėra tikra, tik mirtis... todėl mėgaujuosi akimirka ir tuo, ką turiu.

Supratau, kad niekas man nepriklauso ir kad kiekvienas su manimi bus tol, kol norės ir turės būti, o tas, kuriam aš iš tiesų rūpiu, nuolat leis tai jausti, nežiūrint, kas benutiktų.

Kad tikra draugystė egzistuoja, tačiau ją nelengva rasti.

Kad tas, kuris tave myli, niekada neslėps savo jausmų ir tau nereikės jų prašyti.

Kad būti ištikimam - ne pareiga, o tikras džiaugsmas, kai tave valdo meilė.

Tai reiškia gyventi. ...Gyvenimas gražus: atėjimas ir išėjimas, jo džiaugsmas ir skausmas...

Išmokau gyventi ir džiaugtis kiekviena smulkmena, mokiausi iš klaidų, bet negyvenu apie jas galvodamas, nes skaudūs prisiminimai visada trukdo judėti pirmyn, be to, yra ir neištaisomų klaidų.

Niekada neužgis gilios tavo širdies žaizdos, bet visada atsiras kažkas, kas tikrai yra pasiruošęs jas išgydyti padedant Dievui.

Ženk koja kojon su Dievu ir viskas bus gerai.

Ir per daug nesistenk, geriausi dalykai gyvenime nutinka tada, kai jų mažiausiai tikiesi. Neieškok jų, jie ieško tavęs.

Geriausia dar ateity...

Nadine Stair, 1978.

Iš ispanų kalbos vertė Genutė Matevičiūtė

Soc. tinklų iliustracija

DAILIUOJI *Literatūra*

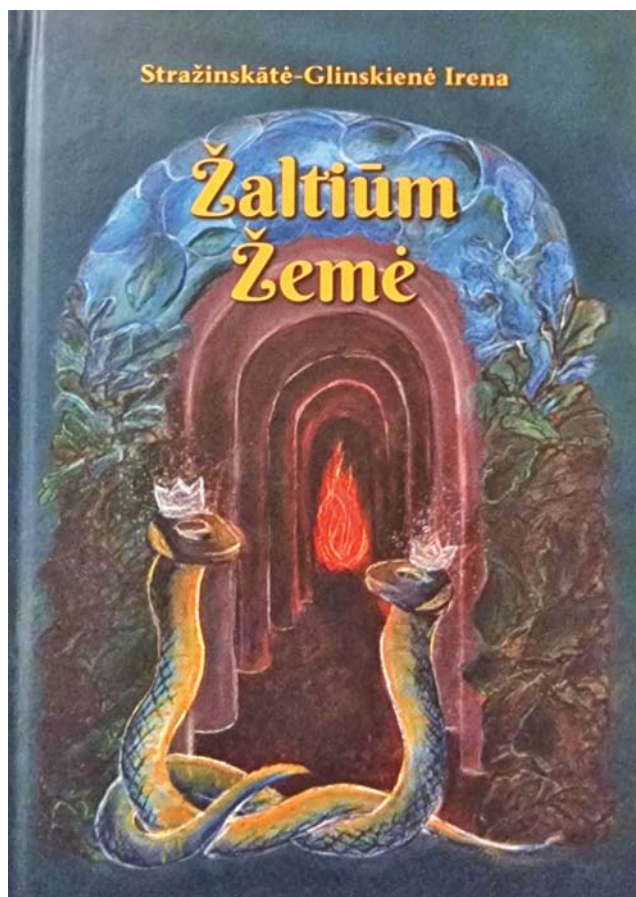
„Vėinioulėka“ – žuodis, katron eštaros, pasėdara aiško, a žmuogos žemaitis. Joukoujo, žėnuomā. Būtė žemaitio tuo naožtenk. Rėk vėso sava dūšė alsoutė žemaitėškomo. Bova čiesos, kumet aplink savi rokavau tēp: aš tik par posė žemaitė. Bet jou labiau gīvenėms ved ešmintėis takās, jou labiau žemaitėškiojo.

Priš vėinioulėka metu parašiau pėrmōji eilieraštī, katras bova žemaitėšks. Potam rašiau ēr lietuviu bėndrėnė kalbo, ēr žemaitėškā. Je rėktom soskaitlioutė, kėik tūm eilieraštīu prirašīta, būtom nalėngvos darbielis. Kūrība – kāp dūšės atgaiva. Bet je naožrašė kuokiuos „atplaukosės“ mėslės – pabieg pas ton, kas paišīli tor pu ronko.

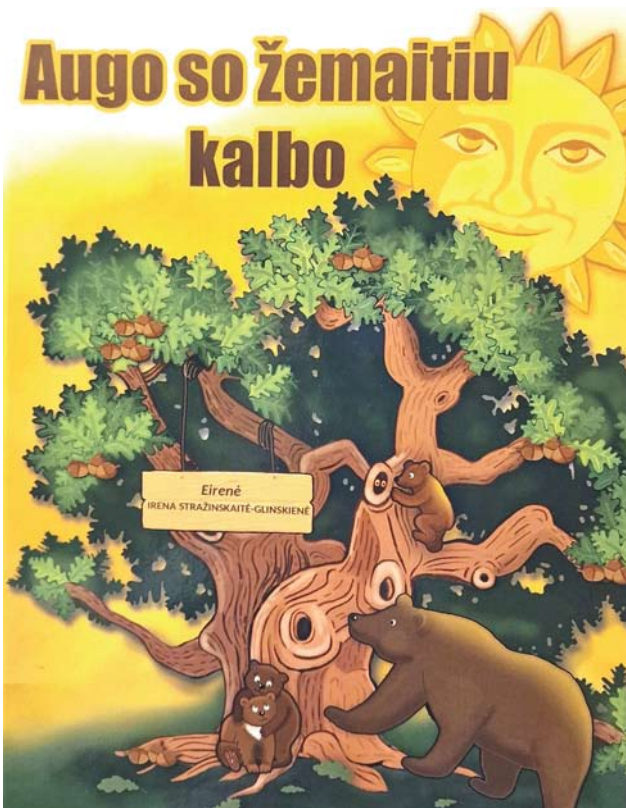
I šėšės autuorėnės kningas sodieta šmuots eilieraštīu. Dvė kningas – čīstā žemaitėškas nu pėrma žuodė – „Žaltiūm Žemė“ ēr „Augo so žemaitiu kalbo“. Pėrmuojuo – eilieraštė, pruoza, ontruojuo – luopėšėnės, dešimtės pasaku, eilieraštė ēr pruozas vaizdelė. Ēr, aiško, žuodīnelė – ka retesnius senuobėnius žuodius prikeltė ontram gīvenėmou. Toro prisėpažīntė, ka pu eilieraštės pasėrašėniojo trumpā-drūktā – Eirenė. Na eš mondroma, vo diel paprastoma (Eirenė – ta pati Irena, tik graikėškā).

Kas gal būtė švėntiau ož pruoatieviu palėkėma eškeravuojeama vākams ēr vākūm vākams? Kas gal būtė gražiau ož pėrmūsius gimtuos kalbuos žuodius vākulelė lūpuos? Tuokiuos tortingas kalbuos kāp žemaitiu, mus'tās, ont svieta daugiau nier! Natėkosėm žmuogou apėbūdīntė soradau mažnė šimta ēr dvė dešimtės apėbūdėnėmu! Vo pasėrokavos so žmuonėmis – dā na vėina dešimti prirašītomem!

Rokoukėmuos žemaitėškā, ka mūsa Žemaitėjė gīva būtom!

Pėrmuojū žemaitėška kninga. Telšė, 2019 m.

Ontruojū žemaitėška kninga. Kauns, 2023 m.

ŠVĖISA, LIOUSĪBĖS IŽADUS DEVOSI

Ēk, žmuogau, atdarik vartus – ilėšk švėisa i kėima. Paskobiek, sosėmėldams, jau horizontā švint!

Kas, ka naartas ražėinas, ka pėivas mėgluos plauk, ka žemelė gatavā nugėrdė litos... Švėisa ēt nastuodama anė pri vėina kūlė,

nasėkavuo nikuokiuo kertie, naaplėnk anė vėina čiokora. Tik naatjekės katūtis naskėr dėinuos nu naktėis, tik žemės kėrmės gīven omžėnuo tomsuo.

Vo jog saulė tek diel vėsūm! Ēk, žmuogau, atdarik longa – ilėšk švėisa i truoba. Paskobiek, sosėmėldams, jau tikė rītmėtie dongos!

Kas, ka kninga tabmėigt, dolkiems ontkluota, ka balkė pastrajītė vuortinkliu kėlpuoms, ka dzieguorios meldās i tīla. To pats bėn jau bėngi nutruokštė ba uora?..

Būk pėrms gaivuos dalībuos! Žmuogau, veiziek akīlā i švėisiōjė posė – tēn tūkstontiu tūkstontės maktingu gīvastėis opi!

Lai prausās žuodė tekiejėmė, lai narda mėslės kāp žovis, liousībės ižadus devosės... Būk, žmuogau, čė, kor dūšės altuorios!

Paskobiek, sosėmėldams, jau nablėka čiesa lauktė kas ronka padous – to pats esī tas, katruo delnūs pruoatieviu šauksmos.

Ēk drōsė – mėilės švėisuo nabūsi paklaidints, narėks kavuotėis šašoulietie, vo kūlė, ont kelio golō, sotropies patis. Bluoznos sapnos ešškīs ont sīkė, ka šėrdė jīmsi veizietė i kėlstontī saulės ratana.

Lėškės apšvėitams omžėnoma tėisūm diel tava vākūm čīsta bovėma. Prijīmk, eškeravuo ēr atėdouk apėntās. Švėisa nator pradiuos ni gala, švėisa kāp kamūlātis rėit par mėslės, jausmus, par žuodius.

Ēk, žmuogau, nupūsk dolkės nu kningu, kor Vīdūns, kor Daukonts palėka švėisa. Paskobiek, sosėmėldams, jau mėnės lauk nasolauk tava lūpuoms prakalbintas šėrdėis.

Ēk, žmuogau, nupūsk dolkės nu kningu, kor Vīdūns, kor Daukonts palėka švėisa. Paskobiek, sosėmėldams, jau mėnės lauk nasolauk tava lūpuoms prakalbintas šėrdėis.

Ēk, žmuogau, nupūsk dolkės nu kningu, kor Vīdūns, kor Daukonts palėka švėisa. Paskobiek, sosėmėldams, jau mėnės lauk nasolauk tava lūpuoms prakalbintas šėrdėis.

Ēk, žmuogau, nupūsk dolkės nu kningu, kor Vīdūns, kor Daukonts palėka švėisa. Paskobiek, sosėmėldams, jau mėnės lauk nasolauk tava lūpuoms prakalbintas šėrdėis.

Ēk, žmuogau, nupūsk dolkės nu kningu, kor Vīdūns, kor Daukonts palėka švėisa. Paskobiek, sosėmėldams, jau mėnės lauk nasolauk tava lūpuoms prakalbintas šėrdėis.

Ēk, žmuogau, nupūsk dolkės nu kningu, kor Vīdūns, kor Daukonts palėka švėisa. Paskobiek, sosėmėldams, jau mėnės lauk nasolauk tava lūpuoms prakalbintas šėrdėis.

Ēk, žmuogau, nupūsk dolkės nu kningu, kor Vīdūns, kor Daukonts palėka švėisa. Paskobiek, sosėmėldams, jau mėnės lauk nasolauk tava lūpuoms prakalbintas šėrdėis.

Ēk, žmuogau, nupūsk dolkės nu kningu, kor Vīdūns, kor Daukonts palėka švėisa. Paskobiek, sosėmėldams, jau mėnės lauk nasolauk tava lūpuoms prakalbintas šėrdėis.

Ēk, žmuogau, nupūsk dolkės nu kningu, kor Vīdūns, kor Daukonts palėka švėisa. Paskobiek, sosėmėldams, jau mėnės lauk nasolauk tava lūpuoms prakalbintas šėrdėis.

////////////////////

JE ŽMUOGOS ŽMUOGOU ŽMUOGO BŪS

Tekiekėt, opės ēr opalė,
Par Žemaitėjė mona žalė!
Plokdkīkėt vondėnis i jūrė,
Lai vėsė krontā būs kāp mūrā!

Parliekėt, paukštė, i gimtėnė,
I sava lėzda pėrnotėni!
Periekėt vākus Žemaitėjuo,
Ka mėškā napažīntom tīluos!

Mėiguokėt, pruoatievė, kalnaliūs,
Mėiguotė ramė šėndėin galėt.
Brongėn žemaitė palėkėma,
Ton tautuos omžėna bovėma.

Mes ēsem tēn, kor šėrdės ves –
Vėinībės ēr švėisuos kelės!
Je žmuogos žmuogou žmuogo būs –
Gīvous žemaitė, napažūs!

Eirenė

Šoblinskālē Stanislava (1895-1991) – platelėškė. Muokītuoje Stripinienė Stanislava irasė anuo dainės ē pasakuojėmus i magnetofuona juostelė ēr eššīfrava. Matevičiūtė Genuovaitė sotvarkė tū tekstu žemaitėška rašība. 2014 m. eš Telšiū spaustovės „Spaudos lankas“ ešėjė kninga „Plateliškė Stanislava Šoblinskaitė: Pasakojimai ir dainos“.

Laikraštė poslapiūs vėn būs publikuojemis atskėrė tekstā eš tuos kningas.

S. ŠOBLINSKAITĖ APIE DAINAS

... Dainioutė mon patėka; bet vuo dielkuo mon patėka, - tuo nežėnau.

... Aš nežėnau: a monėi natis, a monėi žuodė, kas monėi, - monėi tink dainelės bėndrā!

... Jau aš tumet dainiujuo, kad aš eso pati linksmesnė. Vuo je mon šėrdės ir sosėgriaužosi, mon nebejem toukart ni kuokės dainės.

... Muoko dešimtėmis, ne pu vėina dainelė sotelp dar mona galvelie – tuokiuos senuos muotrėškas – dar sotelp!

... Aš nežėnau, kāp aš anas ešmuoksto. Atsėrond mona galvuo, - aš ē dainiujuo, ē gana. Vuo eš kor aš ešmuokau, - aš tuo negalio pasakītė.

... Eš mamalės daugiau. Eš tetelė. No ēr ēdama pu svieta. Pu tas talkas, mašėnavuojėnt, lėnus mėnont!.. Šėtā jau padainiava, - aš ē muoko, mon jau galvuo ir ta dainė.

... Eš tuokiuos daugībės aš nebžėnau, katra geresnė babova. Vėsas, monėi ruoduos, vėsas geras, kuokės aš dainiujuo.

... No toukart, ka jau tūm dainieliu nemuokiečiuo, tuo balsa netoriejosi būčiuo, no jau liūdniešnis gīvenėms.

... Vuo dabarcious – jog ē nakti – aš sau kuokė dainelė ē badainiujuo golosīs!

No ē mona tuoks tas bovėms ir.

Paruoduos atėdarimė.

VAITKOS Kėstotis

Žiliaus Vlada paveikslā

Kuova 15 dėina Žemaitiu dailės muziejou (ŽDM), katras veik Plungės konėgākštė Oginskė Mikuola rūmūs, bova atėdarīta Žiliaus Vlada (1939-2012) tapītu paveikslu paruoda „Atspindė“. Kėits bova grafėks, tapītuos, skulptuorios. Kėits bova žemaitis.

Vėdorėnis paveikslos – „Žmuogiedru sala“. 1995 m., medis, akrils, fuolėjės - auksėnė ė varėnė.

Joudėjė kuoralā – mūsa pruotieviu atmintėis kūlė...

Smertė kvietkas – Sausė 13-uosės skeveldras ė kraus...

Tamuošauskātės Eglės nuotr.

DAILĖNINKA ATEJĖMS

Žilios Vlads (valdėškā – Vladislovas Žilius) kėlėma ėš Šėlalės krašta, ėš Varsneliu kaima. Muokėnuos Telšiūs, paskiaus - Vėlniou. Vīkės bova dailėninks – jau Dailės instituto studėnts liōb paišis iliustracėjės kninguoms. Parvės tėka grafėka. Liōb kvėis i paruodas. Ėšlės i „artėmōji ožsėini“ - Lėnkėjė, Ćekosluovakėjė...

DAILĖNINKA ĖŠVARĪMS

Bova suovietmetis. Vo Žilios namalevuojė melžieju, napaišė Stalėna. Dā baisiau – ons tapė abstrakcėjės, ožsėjiemė optėnės menās. Ė prasėdiejė! Kāp liaudės priesos bova ėšmests ėš Dailėninku sajungas, ėš paruodū. Ėr - ėš darba.

No Žilios bova kėits žemaitis. Ožsėspirės. Istuorėkė Skurdauskienė Jolanta papasakuojė - menėninks 1975-āsės parasės laiška Lietuovuos kompartėjės CK pėrmoujou sekretuoriou Griškevičiou Petrou. Ons skundies – socrealizma princėpā anam esō svetėmė ė naluogėškė, draudėmā ė sovaržimā – naprijimtėnė, ė darbutėis Lietuovuo ons namatos prasmies. Tas rėkals galiejė bėngtėis prastā – kaliejėmė, speclėguonėnie a Sėbėrė... Paveikslus ėš Niujorka atvežosi Žiliaus doktie Bačiulienė Rasa pasakuojė – dailėninks jauties sekams, bėjuojės

J. Skurdauskienė (dešinie) pristata R. Bačiulienės tieva Žiliaus V. paveikslu paruoda.

Stabingis Mats „atėdara“ naujōji muziejaus fortepėjuona.

būtė mašėnas nudaužts... Laimė – laišks bova ėšspausdints slaptamė leidėnie „Lietuovos katalikų bažnyčios kronika“. Vėskon sožėnuojė Vakarā – Maskva gava maištėninka ėšlėstė. Bova doutas 72 valondas sosėpakoutė ė dingtė. Paveikslus ėšsėvežtė pagelbiejė disidėnts Sacharuovs...

METĀ NIUJORKĖNĖ

Ė tēp Žilios atsėdūrė Niujorkė. Će jau žmuogos galiejė ba baimės tapītė ėr abstrakcėjės. Ont druobė, ont puopierio, ont lėnto – paslaptingas salas, rīškės spalvas, fuolėjė varėnė, fuolėjė auksėnė. Dailėninks ėr sakėis – tapės ėš pajautėma, ba eskizu, soprask - „gīvā“. Tėn atsėrada ė žėnuomis ciklā, katrus dabā – lig pat vasaras - gal pamatītė ė Plungie.

Žėnklā – kūliūs priš tūkstantės metu mūsa pruotieviu palėktė... Joudėjė kuoralā – ligo ė namata, ė nagėrd, no kės sava ronkelės... Smer-tė kvietkas – sovės na gielės, vo skeveldras ė kraus, Sausė 13-uosės

ėšgīvenėmā, ontrėp apversta Apvaizdas akės – kor ana veiz!?

MOZĖKĖNIS GABALS

Muziejaus direktuorios Bakanausks Alvids džiaugies – gauts naus fortepėjuons. Paruoduos atėdarims – tou patio ė mozėkas instrumenta „atėdarims“.

Paruoduos atėdarims – rūmu puokiliu salie. Ėš tuos salės i aukštesnius muokslus Klai pieduo kėta karta bova palidiets plungėškis mozėkton Stabingis Mats. Vo ton dėina ons sogrīža – pamožėkoutė. Debiusi, Lists, Paganėnis... Ė jau nuojė plungėškė kompozituoriaus kūrėnė! „Gīvouk, Ukraina“ – ligo laisvės pareiškėms. Jug galiejėms grajitė sava mozėka – grīna liousībė. Direktuoriaus žuodės – anās laikās nabūtom lėdėn grajitė mozėkas, katruo nier gėrdiet melžieju a traktuoriu borz-gėma. Ton bova patirės Žilios...

Vaitkaus Kėstotė nuotr.

Plungė

RENGĖJAS – DRAUGIJA „SAULUTĖ“

LEIDŽIAMAS NUO 1994 M. SPALIO 4 D.

ISSN 1822-6817

RĖMĖJAS –
PLUNGĖS RAJONO
SAVIVALDYBĖ

Draugijos „Saulutė“
2024 m. projektas
„Gyva kalba – gyva
tauta“, skirtas
Žemaitiško
rašto metams.

Redaktorė –
Kristina Paulauskaitė

Leidėjas:
Ž. Pilitausko IV (Nr. 682008),
Slyvų g. 8, Kaušėnai, Plungės r.
Tel. +370 682 56 996.

„Žemaičių saulutės“ bendradarbiai:

Alma Riebždaitė, Nijolė Jankuvienė,
Dalia Šimkutė, Virginija Liutikaitė, Otilija
Juozapaitienė, Aldona Kuprelėytė, Lidija
Šimkutė (Australija), Genutė Matevičiūtė,
Kristina Pilitauskienė, Kęstutis Vaitkus,
Zita Jonušaitė, Alma Šakienė.

Partneris: Plungės viešoji biblio-
teka

Spaudė Ignatų spaustuvė
ul. Przemysłowa 26, 16-001 Kleosin
Straipsnių ir laiškų autorių nuomonės
gali nesutapti su redakcijos nuomone.
Maketavo Žydrūnas Pilitauskas
Tel. +370 682 56 996.
E. p. zp55598@gmail.com
Tiražas – 1000 egz.

Laisvės al. 19,
LT-90157 Plungė
Tel. +370 614 65 329.
E. p. zemsaulute@gmail.com